

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 250)
tilinpäätös 2022

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Bokslut för försvarsministeriets bokföringsenhet 2022 (KPY 250)

Verksamhetsberättelse och bokslutskalkyler

www.defmin.fi

Puolustusministeriön julkaisu

1

2023

Puolustusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 250) tilinpäätös 2022

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Puolustusministeriö

CC BY-NC 4.0

ISBN pdf: 978-951-663-237-0

ISSN pdf:2489-3951

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2023

Puolustusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 250) tilinpäätös 2022 Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Puolustusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2023:1

Julkaisija	Puolustusministeriö		
Yhteisötekijä	Puolustusministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	72

Tiivistelmä

Puolustusministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2022 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallista tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedon väärinkäytöksistä.

Asiasanat	tilinpäätös, talous, toimintakertomukset, tilinpäätösanalyysi		
ISBN PDF	978-951-663-237-0	ISSN PDF	2489-3951
Asianumero	VN/30901/2022-PLM-4	Hankenumero	–

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-663-237-0>

Bokslut för försvarsministeriets bokföringsenhet 2022 (KPY 250) Verksamhetsberättelse och bokslutskalkyler

Försvarsministeriet publikation, Betänkanden och utlåtanden 2023:1

Utgivare	Försvarsministeriet		
Utarbetad av	Försvarsministeriet		
Språk	finska	Sidantal	72

Referat

Bokslutet för 2022 för försvarsministeriets bokföringsenhet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.

Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och en sammanfattning av oegentligheter.

Nyckelord	bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse, bokslutsanalys		
ISBN PDF	978-951-663-237-0	ISSN PDF	2489-3951
Ärendenummer	VN/30901/2022-PLM-4	Projektnummer	–
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-663-237-0		

The 2022 final accounts of the Ministry of Defence's accounting unit (KPY 250) Annual report and financial statements

Ministry of the Defence publication, Memorandums and statements 2023:1

Publisher	Ministry of Defence		
Group author	Ministry of Defence		
Language	Finnish	Pages	72

Abstract

The final accounts of 2022 of the Ministry of Defence consist of an annual report, indicators illustrating performance relative to the budget, an income statement illustrating income and expenses, a balance sheet showing the Ministry's financial situation at the end of the financial year, and notes.

The annual report included in the final accounts includes a management review of the activities and social impact of the Ministry's activities, description of operational efficiency, outputs and quality management, and mental resource management. The annual report also includes an internal control assessment report, results of overall evaluations and summary of misconduct.

Keywords final accounts, finance, annual reports, final accounts analysis

ISBN PDF	978-951-663-237-0	ISSN PDF	2489-3951
Reference number	VN/30901/2022-PLM-4	Project number	-

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-663-237-0>

Sisältö

1	Toimintakertomus	9
1.1	Johdon katsaus	9
1.2	Vaikuttavuus.....	10
1.2.1	Toiminnan vaikuttavuus	10
1.2.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	19
1.3	Toiminnan tehokkuus.....	21
1.3.1	Toiminnan tuottavuus	21
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus	24
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	28
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	29
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta.....	30
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	30
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	37
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	39
1.5.1	Henkilöstön määrä ja rakenne sekä henkilöstökulut	40
1.5.2	Työhyvinvointi	42
1.5.3	Tasa-arvo	44
1.5.4	Kulttuuri- ja liikuntatoimen tuki	46
1.5.5	Osaamisen kehittäminen	46
1.6	Tilinpäätösanalyysi.....	47
1.6.1	Rahoituksen rakenne	47
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	49
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	50
1.6.4	Tase.....	52
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	53
1.8	Arviointien tulokset	59
1.9	Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä.....	59
1.9.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	59
1.9.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	59
2	Talousarvion toteutumalaskelma	60
3	Tuotto- ja kululaskelma	62
4	Tase	63

5	Liitteet	65
	Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	65
	Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot	67
	Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset	68
	Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat	68
	Liite 5 Henkilöstökulujen erittely	68
	Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	68
	Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	68
	Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut	69
	Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat	69
	Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	70
	Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat	71
	Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	71
	Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	71
	Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	71
	Liite 15 Velan muutokset	71
	Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio	71
	Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	71
	Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista	71
6	Allekirjoitus	72

LYHENNELISTAU

Tässä tilinpäätöksessä on käytössä seuraavat lyhenteet:

Euroopan puolustusrahasto EDF
Euroopan puolustusteollinen kehittämisohjelma EDIDP
Euroopan puolustusvirasto EDA
Euroopan talousalue ETA
Euroopan unioni EU
Eurooppalainen intervaatioaloite European Intervention Initiative EI2
Foreign Military Sales FMS
Hallituksen esitys HE
Henkilötyövuosi HTV
Implementing Arrangement IA
Joint Expeditionary Force JEF
Kehysvaltioryhmä Framework Nation Concept FNC
Liikenne- ja viestintäministeriö LVM
Lisätalousarvio LTA
Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK
Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta MTS
Pohjois-Atlantin puolustusliitto Nato
Pohjoismainen puolustusyhteistyö Nordefco
Puolustushallinnon tietohallinnon ohjaus- ja koordinaatioryhmä PHTIO
Puolustusministeriö PLM
Puolustusvoimat PV
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA
Talousarvio TA
Turvallisuuskomitea TK
Turvallisuuskomitean sihteeristö TKSIIHT
Työehtosopimus TES
Valtioneuvoston asetus VNA
Valtioneuvoston hallintoyksikkö VNHY
Valtioneuvoston julkaisuarkisto VALTO
Valtiovarainministeriö VM
Virkaehtosopimus VES

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Suomen turvallisuusympäristö muuttui perustavanlaatuisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. Turvallisuuspoliittisen uudelleenarvioinnin seurauksena Suomi on hakenut Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä. Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyyden hakeminen ovat vaikuttaneet kokonaisvaltaisesti ministeriön toimintaan kuluneena vuonna. Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta, selonteko Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon ja Natoon liittymistä koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle ja niiden laadintaan on osallistuttu. Ukrainan materiaali- ja koulutustuen valmistelu ja toimeenpano ovat olleet keskeisiä tehtäviä.

Valmistelut Suomen puolustuksen integroimiseksi osaksi Naton yhteistä puolustusta on aloitettu. Johdonmukaisesti rakennettu puolustusyhteistyöverkosto on osoittanut arvonsa Suomen Nato-jäsenyysprosessin aikana. Yhteistyö keskeisimpien kumppanimaiden kanssa on ollut tiivistä. Yhdysvaltojen kanssa on päätetty aloittaa neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta. Kansainväliseen harjoitusyhteistyöhön on osallistuttu aktiivisesti yhteistoimintakyvyn edistämiseksi keskeisten kumppanimaiden kanssa.

Kahden- ja monenvälinen puolustusmateriaaliyhteistyö on ollut tiivistä ja johtanut konkreettisiin tuloksiin. Teollisuutta on tuettu vienninedistämällä ja edistämällä teollisuuden osallistumista yhteishankkeisiin. F-35-hankkeen ensimmäiset hankintasopimukset ja teollisen yhteistyön sopimus solmittiin keväällä 2022. Laivue 2020 -hanke eteni kohti rakentamisvaihetta, vaikkakin suunniteltua hitaammin.

Puolustushallintoa koskevien parlamentaaristen komiteoiden tavoitetiloja on edistetty. Työryhmä kutsuntajärjestelmän kehittämisen jatkoselvittämiseksi ja toimeenpanon suunnittelemiseksi on asetettu, ja tehtyjen osallistumispäätöksien myötä Suomen kriisinhallintaosallistumisen taso nousee vuonna 2023 komitean suosittamalle minimitasolle.

Selonteko eduskunnalle Senaatti-kiinteistöistä, tytärliikelaitos Puolustuskiinteistöistä sekä koko Senaatti-konsernista on valmisteltu yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Selvitys hallinnonalan ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeesta ja toimenpiteistä on käynnistetty. Hallinnonalan vastuullisuusryhmä on perustettu ja ensimmäinen koko hallinnonalan kattava vastuullisuusraportti on julkaistu.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) vuosittaisen tutkimuksen mukaan enemmän kuin neljä viidestä pitää puolustuspolitiikkaa hyvin hoidettuna. Luottamus on ainoastaan kerran aiemmin ollut yhtä korkealla. Luottamus & Maine -tutkimuksessa ministeriö saavutti julkishallinnon suurimman nousijan tittelin ja ministeriön maine oli tutkimuksessa kaikista ministeriöistä paras.

Ministeriö on hyvä työpaikka. Työtyytyväisyys on pysynyt korkealla tasolla, vaikka kulunut vuosi on ollut poikkeuksellisen työllistävä koko henkilöstölle. Nato-jäsenyyden edellyttämä henkilöstömäärän kasvattaminen on aloitettu asteittain. Ministeriöön on perustettu väliaikainen Nato-toimisto tukemaan ministeriötä jäsenyyteen valmistautumisessa.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ministeriö raportoi toimintakertomuksessaan puolustusministeriön tulossopimuksessa vuodelle 2022 (VN/8927/2021-PLM-27) vahvistettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden sekä toiminnallisten tulostavoitteiden toteutumisesta. Puolustusministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi on asetettu Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka, ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky, turvallinen yhteiskunta ja kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen. Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen turvallisuus- ja toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten sekä Suomen Nato-jäsenyyden vuoksi ja toi mukanaan uusia tehtäviä, jotka edellyttivät ministeriön tehtävien ja resurssien priorisointia.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tärkeimmät osatekijät ovat valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003) puolustusministeriön toimialaan kuuluvat tehtävät ja asetuksessa puolustusministeriöstä (375/2003) puolustusministeriölle säädetyt tehtävät sekä hallitusohjelman, valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisten selonteiden ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian (VNpp/2.11.2017) linjausten ja niissä asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Ministeriö on edistänyt yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista taulukossa yksi kuvatulla tavalla. Tavoitteiden saavuttamista on arvioitu itsearviointina (erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä ja tavoitteesta luovuttu/heikko).

Taulukko 1. Vaikuttavuusarviointi

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta	Hyvä	Merivoimien aluskaluston korvaamista koskeva Laivue 2020 -hanke eteni kohti rakentamisvaihetta. Alusten suunnittelussa on edelleen merkittävää viivettä, joka kasvoi vuoden 2022 aikana. Ministeriö on tukenut hankkeen rahoituksen suunnittelussa, riskien hallinnassa, pyrkinyt osaltaan minimoimaan haasteiden ja riskien seurannaisvaikutuksia sekä varmistanut omistajaohjauksen tukea hankkeelle. HX-hankkeen (nykyään F-35-hanke) ensimmäiset hankintasopimukset ja teollisen yhteistyön sopimus solmittiin keväällä 2022. Hanke on toimeenpanovaiheessa edeten suunnitellusti Ilmavoimien esikunnan johtamana. Ministeriö on edelleen edistänyt ja seurannut F-35-hankkeen teollisen yhteistyön käynnistymistä, hankkeen vaatiman tukikohtarakentamisen suunnittelua ja valmistelua sekä kustannuskehitystä. Myös F-35-hankkeen laadunvarmistuksen ja riskienhallinnan koordinaatiota jatkettiin.
Puolustuskyvyn pitkän aikavälin kehittämisperusteiden valmistelu ja siihen liittyvä ohjaus, ml. uusi strategisen suunnittelun kierros	Tyydyttävä	Helmikuussa 2022 annettiin ohjauskirje Puolustusvoimille puolustuselonteon toimeenpanemiseksi. Strategisen suunnittelun kierrosta jatkettiin, mutta toimintaympäristön muutos hidasti valmistelua alkuperäisestä aikataulustaan. Vuoden aikana alettiin valmistella Suomen puolustuksen integraatiota osaksi Naton yhteistä puolustusta, ml. Naton puolustus suunnitteluprosessin yhteensovittaminen kansallisen suunnittelun kanssa.
Puolustuksen kriittisen osaamisohjan ylläpitoa ja kehittämistä tukevan kansallisen yhteistoiminnan vahvistaminen	Hyvä	Puolustusministeriön hallinnonalalla toimiva Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta (MATINE) on tehtävänsä mukaisesti edistänyt puolustustutkimusta ja toiminnallaan vahvistanut puolustushallinnon tietopohjaa erityisesti uusien ja murroksellisten teknologioiden alueilla. Ministeriön määrärahoista vahvistettiin neuvottelukunnan esittämää hankerahoitusta.
Puolustusyhteistyön hyödyntäminen sotilaallisen puolustuskyvyn kehittämisessä ja laaja-alaisen vaikuttamisen torjunnassa	Hyvä	Puolustusyhteistyötä on hyödynnetty systemaattisesti osana puolustuskyvyn kehittämistä, ml. yhteinen suunnittelu, tilanneymmärrys, harjoitustoiminta ja valmiuden säätely. Ministeriö on seurannut laaja-alaisen vaikuttamisen tilanekuvaa yhteistyössä Puolustusvoimien, valtioneuvoston ja muiden toimijoiden kanssa kansallisesti, EU-tasolla sekä Naton työryhmissä.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Keskeisten materiaalioliittisten ohjausasiakirjojen uudistaminen, huomioiden mm. puolustusselonteon sekä valtioneuvoston periaatepäätöksen (Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan turvaaminen) linjaukset	Hyvä	Puolustushallinnon materiaalioliittinen strategia on uusittu ja se julkaistaan alkuvuonna 2023.
Puolustusteollisuuden ja sen toimintakykyyn liittyvien covid-19-pandemian vaikutusten minimointi eri toimenpitein	Hyvä	Ministeriön ohjauskirjeen voimassaoloaika on jatkettu. Hankintatoiminnassa on edelleen huomioitu covid-19-pandemian vaikutukset.
EU:n instrumenttien, aloitteiden ja EU:n budjetista rahoitettavien ohjelmien vaikiinnuttaminen osaksi puolustusministeriön hallinnonalan toimintaa suorituskykyjen rakentamisessa mm. kansainvälisten yhteistyöprojektien kautta, ml. Euroopan puolustusrahasto	Erinomainen	Ministeriö on edistänyt kotimaisen teollisuuden osallistumismahdollisuuksia yhteishankkeisiin, mukaan lukien EU-ohjelmista rahoitettavat hankkeet. Suomen johtama FAMOUS 2 -projekti sai merkittävän, noin 95 milj. euron EU-rahoituksen vuonna 2022 Euroopan puolustusrahastosta (EDF). Vuonna 2022 komission rahoittamissa EDF-projekteissa on mukana yhteensä 20 eri suomalaista toimijaa 11 teollisuuskonsortiossa ja niiden alihankintaketjuissa. Suomalaisten osallistuminen on selkeästi kasvanut vuoden 2020 Puolustusteollisen kehittämisohjelman (European Defence Industrial Development Programme, EDIDP) haakuun verrattuna, jolloin rahoitetuissa projekteissa oli mukana yhteensä 12 suomalaista yritystä 11 teollisuuskonsortiossa ja niiden alihankintaketjuissa.
Hybridiuhkia ja laaja-alaista vaikuttamista koskevien valmiuksien sekä kriisikestokyvyn kehittäminen osana valtioneuvostoa	Hyvä	Ministeriö on osallistunut valtioneuvoston yhteiseen valmiuden kehittämiseen laaja-alaisen vaikuttamisen torjumiseksi. Vuoden 2022 aikana kehitettiin mm. hybridiuhkiin vastaamiseksi EU:n työkalupakkia, joka tullaan ottamaan laajamittaisemmin käyttöön vuoden 2023 aikana.
Kumppanuusstrategian päivittäminen ja jalkauttamisen käynnistäminen	Tyydyttävä	Kumppanuusstrategian päivittämistyötä jatketaan vuonna 2023.
Ministeriö jatkaa tehostettua ohjausta ja valvontaa Puolustusvoimien siirtymiin eriin.	Hyvä	Ministeriö seuraa säännöllisesti Puolustusvoimien hankintojen rahoituksen suunnittelua ja käyttöä Puolustusvoimien raportoinnin kautta sekä materiaalioliittisessa johtoryhmässä.
Jatketaan työtä tuulivoimarakentamisen ja maanpuolustuksen tarpeiden yhteensovittamiseksi.	Hyvä	Ministeriö on osallistunut yhteiskunnalliseen tuulivoimakeskusteluun sekä käynyt jatkuvaa keskustelua muiden viranomaisten ja tuulivoimatoimijoiden kanssa tavoitteena tuulivoimarakentamisen lisääminen siten, että maanpuolustuksen toimintaedellytykset eivät vaarannu. Puolustusvoimia on ohjattu ratkaisuhakuisen dialogiin kielteisen lausunnon saaneiden hanketoimijoiden kanssa sekä kehittämään haittavaikutusten arviointia.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Suunnitellaan maanpuolustuksen ja sotilaallisen huoltovarmuuden tarvitsemien infrastruktuurien rakenteita ja niiden kehittämistarpeita koskevan selvitystyön rajaus ja toteutustapa.	Tavoitteesta luovuttu	Tavoite on siirretty vuodelle 2023. Tarkoituksenmukaisen lopputuloksen varmistamiseksi suunnittelussa tulee huomioida myös Naton tarpeet, joiden osalta suunnitteluodellytykset saadaan vasta vuoden 2023 aikana.
Tietohallinnon ohjauksen kehittämiseen liittyvät jatkotoimenpiteet	Tyydyttävä	Ohjausasiakirjat on laadittu luonnoksina. PHTIO:n toiminta on jännevoitetty kytkemällä kokoukset vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnittelurytmiin.
Hallinnonalan tietoresurssien hyödyntämisen kehittäminen	Tyydyttävä	Tiedonhallintakartta on päivitetty valtiovarainministeriön (VM) määräyksen mukaisesti. Puolustusvoimat on laatinut datakonseptin tietokonseptin ohjaamana. Tiedonhallintamallin työstämistä on jatkettu.
Puolustusvoimien teknistä turvallisuutta koskevan lainsäädännön, ohjauksen ja valvonnan kehittäminen turvallisen toimintaympäristön varmistamiseksi	Tyydyttävä	Säädöshankkeet ovat vaatineet arvioitua enemmän puolustushallinnon resursseja sekä valmistelu-aikaa ja ne ovat osoittautuneet oletettua haasteellisemmiksi.
Puolustusvoimien avaruustilannekuvatoiminnan sekä siihen liittyvän kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön ohjaus	Hyvä	Kansallisen avaruustilannekuvakeskuksen valmistelu on edennyt suunnitellusti ja kansainvälisen yhteistyön vaiheittainen rakentaminen on ottanut uusia askeleita.
Maanpuolustuskoulutusyhdistystä koskevan ohjausmallin vakiinnuttaminen sekä ministeriön toiminnan kehittäminen valtionapuviranomaisena	Hyvä	Ministeriö on jatkanut tiivistä yhteistyötä ja ohjautta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) vuosittaisen tulostavoiteasiakirjan valmistelussa. Vuonna 2022 muutettiin lakia vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (656/2022) sekä päivitettiin puolustusministeriön asetus Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen maksullisista suoritteista.
Sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) muutostarpeiden selvittäminen ja säädösmuutosten valmistelu	Hyvä	Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa on valmisteltu ja esitys on tarkoitus antaa kevään 2023 eduskuntavaalien jälkeen.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Monenkeskisen (EU, Nato, Nordefco, JEF, FNC ja E12) ja kahdenvälisen (etenkin Ruotsi, Yhdysvallat ja Norja) puolustusyhteistyön kehittäminen ja hyödyntäminen (ml. nopean toiminnan joukot ja monikanalliset joukkokokonaisuudet)	Erinomainen	Suomi haki Naton jäsenyyttä toukokuussa 2022. Viime vuosina johdonmukaisesti rakennettu puolustusyhteistyöverkosto on osoittanut arvonsa Suomen Nato-jäsenyyksiproessin aikana. Yhteistyö erityisesti keskeisimpien kumppanien kanssa on ollut tiivistä. Kumppanit ovat osoittaneet sitoumustaan Suomen turvallisuuteen muun muassa julkisilla tuenilmauksilla, poliittisen ja sotilaallisen tason vierailuilla sekä tiivistetyllä harjoitustoiminnalla. Erilaisia puolustusyhteistyöasiakirjoja on laadittu ja päivitetty muun muassa Ruotsin, Norjan ja Ison-Britannian kanssa, minkä lisäksi Yhdysvaltojen kanssa päätettiin aloittaa neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta. Suomi on toiminut aktiivisesti myös Euroopan unionin jäsenenä, pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä ja maaryhmissä. Suomi on vaikuttanut monenvälisen yhteistyöjärjestelyjen (esimerkiksi Nordefco, Joint Expeditionary Force) kehitykseen huomioiden Suomen tulevan Nato-jäsenyyden.
Aktiivinen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan kansallisen suorituskyvyn kehittämiseksi ja osoittamiseksi sekä sotilaallisen avun antamista ja vastaanottamista koskevien valmiuksien parantamiseksi	Hyvä	Suomi osallistui kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon ja yhteen kansainvälisen avun antamista koskevaan operaatioon. Operaatioihin osallistuminen kehitti erityisesti reservin osaamista. Operaatioihin osallistuvien naisten määrä on edelleen matala. Lisäksi tehtiin osallistumispäätökset, joiden kautta Suomen osallistumisen taso nousee vuonna 2023 parlamentaarisen komitean edellyttämälle minimitasolle.
Suorituskykyjen kehittämistä, yhteistointakykyä ja huoltovarmuutta tukeva monenvälinen materiaalian yhteistointa EU:n (ml EDA), Naton ja Nordefcon puitteissa	Hyvä	Huoltovarmuutta koskevaa yhteistyötä on jatkettu aktiivisesti Nordefcon puitteissa.
EU:n monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 jatkovalmistelu- ja toimeenpanotehtävät: hallinnonalan tarpeiden yhteensovittaminen valtioneuvoston kokonaisnäkemykseen.	Tyydyttävä	EU:n monivuotisen rahoituskehityksen toimeenpano ja projekteihin osallistuminen etenevät hyvin. Rahoituksen seurannassa puolustushallinnon sisällä on kehitettävää.
Pohjoismaisen puolustusmateriaalian yhteistyösopimuksen huoltovarmuusliitteen toimeenpano	Hyvä	Huoltovarmuusliitteen alaiset toimeenpanoasiakirjat (IA) on allekirjoitettu ja toimeenpano on käynnistetty ampu- matarvikealan huoltovarmuusyhteistyön osalta.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Kahdenvälisen puolustusmateriaaliyhteistyön tiivistäminen ja yhteistyöaloitteiden konkretisoiminen käytännön toiminnaksi, erityisesti Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Norjan kanssa	Erinomainen	Kahdenvälinen puolustusmateriaaliyhteistyö oli suunnitelmallista ja erittäin tiivistä erityisesti Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Norjan kanssa. Tiivistynyt yhteistyö on johtanut konkreettisiin tuloksiin erityisesti Ruotsin kanssa (esimerkkinä ajoneuvo- ja käsiaseprojektit).
Kotimaisen puolustusteollisuuden viennin- ja kansainvälistymisen edistäminen mm. osallistumalla vienninedistämismatkoille ja teollisuusseminaareihin	Hyvä	Vienninedistämismatkat Japaniin, Chileen ja Kolumbiaan toteutuivat. Lisäksi tuettiin kotimaista puolustusteollisuutta osallistumalla useisiin teollisuusseminaareihin.
Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevien edellytysten varmistaminen (mm. kansainvälisen avun menettelyt, sotilaallinen yhteistoimintakyky tärkeimpien kumppanien kanssa, sotilaallinen liikkuvuus ja isäntämaatuki)	Hyvä	Suomi on osallistunut aktiivisesti kansainväliseen harjoitusyhteistyöhön edistääkseen yhteistoimintakykyä keskeisten kumppanimaiden kanssa. Suomen ja Naton isäntämaatukea koskeva tekninen järjestelyasiakirja allekirjoitettiin 24.5.2022. Suomen ja Ruotsin välinen isäntämaatuen yhteisymmärryspöytäkirja allekirjoitettiin 7.6.2022. Isäntämaatuen kansallisen toimintaohjeen valmistelua on jatkettu. Ministeriö on jatkanut kansallisen poikkihallinnollisen sotilaallisen liikkuvuuden koordinaatioryhmän ylläpitoa.
Selkeytetään tavoitteet digitalisaation, tiedonhallinnan ja kyberpuolustuksen osalta EU-yhteistyössä.	Tyydyttävä	Turvallisuuspoliittisen tilanteen muutoksesta johtuen tavoite on jäänyt vähäisemmälle huomiolle. Osallistuttiin liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) johtaman EU19-viestintäjaoston ja datatalouden yhteistyöryhmän toimintaan.
Edistetään ministeriön sisäistä teknologia-yhteistyötä uusien ja murroksellisten teknologioiden osalta.	Tyydyttävä	Ministeriö on vahvistanut teknologisen kehityksen seuranta esim. puolustustutkimuksen hankerahoitusta vahvistamalla. Yhteistyörakenteiden ja toimintamallien kehittämistä hallinnonalalla jatketaan vuonna 2023.
Puolustusvoimien henkilöstörakenteen kehittämisen ohjaaminen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaaminen Puolustusvoimille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi	Hyvä	Puolustusvoimien henkilöstöressurssien lisäys aikais-tui Ukrainan tilanteesta johtuen ja hallituskaudella saadut lisähenkilötyövuodet on kohdennettu muun muassa sopimussotilaiden ja siviilihenkilöstön palkkaamiseen. Tarvittavat virkajärjestelyt on toteutettu. Varusmiesten koulutuksen tavoite 2,5 kouluttajaa per koulutettava joukkue on toteutunut.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Asevelvollisten taloudellisten etuuksien ja sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön palvelussuhteen ehtojen kehittäminen	Hyvä	Reserviläispalkkoja tarkistettiin 1.6.2022 lukien. Jatkettiin ruokarahan maksamista varusmiespalvelustaan suorittaville ajalta, jolloin heille ei voitu järjestää ruokahuoltoa. Varusmiesten päivärahajon, reserviläisten päivärahajon ja eräiden muiden asevelvollisten etuuksien korottaminen 1.1.2023 lukien hyväksyttiin. Toteutettiin sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön palkkaohjelman 2021-2023 mukainen viimeinen tarkistus.
Rauhanturvaajaliiton sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutuksen ja tukemiseen tarvittavien rahoitusresurssien vuosittainen turvaaminen: Puolustusministeriö jatkaa kansallisen sotilaallisen kriisinhallinnan veteraaniohjelman tavoitteen mukaisesti asian eteenpäinviemistä sotilastapaturma-asiain neuvottelukunnassa tavoitteena saada tarvittava rahoitus sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta.	Tyydyttävä	Ministeriö myönsi ylimääräistä valtionavustusta Suomen rauhanturvaajaliitolle kriisinhallintaveteraanien kuntoutukseen ja vertaistukitoimintaan paikaten näin sen vajaaksi jäänyttä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) rahoitusta. Rauhanturvaajaliitto kykeni toteuttamaan kriisinhallintaveteraanien kuntoutus- ja vertaistukitoimintansa lähes suunnitelmiansa mukaisesti vuonna 2022. Tuen rahoituksen tarpeita ja haasteita on käsitelty sekä sotilastapaturma-asiain neuvottelukunnassa että sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kanssa. Asian käsittely jatkuu vuonna 2023.
Puolustusvoimien turvallisuustoimintaan (organisaatioturvallisuus, tekninen turvallisuus) kohdennettujen henkilöresurssien jatkotarkastelu	Tyydyttävä	Turvallisuustoiminnan henkilöstöresurssissa on tapahtunut hienoista positiivista kehitystä. Henkilöstövoimavarojen, -rakenteen ja -suunnittelun kehittäminen edellyttää kuitenkin edelleen lisätoimenpiteitä.
Tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan. Seurataan raportointia lainsäädännön ja eduskunnan hyväksymän selonteon mukaisesti, ja kehitetään puolustusministeriön asiakkuutta tiedustelutiedon käytössä.	Hyvä	Tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistettiin vuoden 2022 aikana. Sotilastiedustelun tehokas operatiivinen toiminta on vastannut tiedontarvitsijoiden tarpeita. Asiakkuussuhteiden kehittäminen vaatii jatkuvaa dialogia osapuolten välillä. Asianmukaisuus on todennettu myös tiedusteluvalvontavaltuutetun toimesta.
Kyberturvallisuuden kehittämisohjelman ja puolustuselonteon toimeenpano hallinnonalalla ja poikkihallinnollisena yhteistyönä sekä valmistelevat toimenpiteet ja selvitysten perusteella käynnistettävät toimenpiteet	Hyvä	Selvitysten suositukset ovat toteutuneet hallinnonalan sisäisenä ja poikkihallinnollisena yhteistyönä suunnitelman mukaisesti.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Päivitetään Yhteiskunnan turvallisuusstrategia.	Hyvä	Päivitystyötä jatketaan vielä vuonna 2023. Päivityksessä huomioidaan käynnistyneiden hyvinvointialueiden vaikutus alueelliseen varautumiseen sekä Nato-jäsenyyden vaikutus resilienssiin ja kokonaisturvallisuuteen.
Informaatiopuolustuksen kehittämiseen liittyvien tehtävien ja ohjaamisen organisointi	Tyydyttävä	Ministeriön sisäiseen käyttöön on laadittu informaatiovaikuttamiseen vastaamisen toimintamalli ja on aktivoitu puolustushallinnon sisäistä yhteistyötä.
Informaatiopuolustukseen liittyvän yhteistoiminnan vahvistaminen valtioneuvoston ja muiden viranomaisten sekä kansainvälisten kumppaneiden kanssa	Hyvä	Ministeriö on osallistunut valtioneuvoston yhteiseen toimintaan informaatiovaikuttamiseen vastaamisen vahvistamiseksi ja vuoden 2022 aikana on laadittu poikkihallinnollisesti prosessi informaatiovaikuttamisen uhka-arvioiden tuottamisesta.
Laaditaan selvitys siitä, miten kokonaismaanpuolustusta on kehitettävä suhteessa toimintaympäristön muutokseen. Selvitys tuottaa tietopohjaa ja perusteita kokonaismaanpuolustuskäsitteen päivittämiseksi ja kokonaismaanpuolustuksen toimintamallin kehittämiseksi.	Hyvä	Hankkeen ensimmäinen vaihe on toteutettu vuoden 2022 aikana. Hankkeen seuraavat vaiheet käynnistetään suunnitellusti vuonna 2023.
Osallistutaan kokonaisvaltaisen selonteon laatimiseen eduskunnalle Senaatti-kiinteistöistä, sen tytäriyksiköiden Puolustuskiinteistöistä sekä koko Senaattikonsernista vuoden 2022 syysistuntoaikojen alkuun mennessä.	Hyvä	Selonteko on laadittu aikataulussa ja työhön on osallistuttu suunnitellusti.
Toteutetaan yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean tavoitetilojen toimeenpano annettujen poliittisten linjausten mukaisesti mukaan lukien lainsäädäntötarpeiden selvittäminen.	Hyvä	Ministeriö on asettanut työryhmän kutsuntajärjestelmän kehittämisen jatkoselvittämiseksi ja toimeenpanon suunnittelemiseksi. Työryhmän aloitus viivästyi toimintaympäristön muutoksen seurauksena. Syyskaudella laadittiin työsuunnitelma, joka mahdollistaa työskentelyn alkuperäisen tavoiteaikataulun aloituksen viivästyttämisestä huolimatta. Puolustusvoimissa tapahtunut kehittäminen on edennyt ministeriön ohjauksessa suunnitellusti.
Asevelvollisten taloudellisten etujen parantaminen	Hyvä	Reserviläispalkkoja tarkistettiin 1.6.2022 lukien. Jatkettiin ruokarahan maksamista varusmiespalvelustaan suorittaville ajalta, jolloin heille ei voitu järjestää ruokahuoltoa. Varusmiesten päivärahajärjestelyt, reserviläisten päivärahajärjestelyt ja eräiden muiden asevelvollisten etuuksien korottaminen 1.1.2023 lukien on hyväksytty.

Tavoite	Arvosana	Analyysi
Käynnistetään selvitys puolustusministeriön hallinnonalan ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeesta ja toimenpiteistä, mukaan lukien kustannusten arviointi.	Erinomainen	Selvityksen laatiminen on toteutunut suunnitellusti ja se valmistuu aikataulussa keväällä 2023.
Selvitetään, kuinka ympäristö-, ilmasto- ja kiertotalousnäkökulman huomioimista voidaan kehittää hankkeissa ja hankinnoissa niiden koko elinkaaren ajan.	Tyydyttävä	Valmistelevia toimenpiteitä muun muassa hankintojen hiilijalanjäljen arvioinnin kehittämiseksi on toteutettu vuoden 2022 aikana. Selvityksen painopiste ajoittuu vuodelle 2023. Käynnissä olevat päästövähennysten tiekarttatyö ja ilmastonmuutoksen sopeutumis suunnittelu antavat lähtökohtia ilmastonnäkökulman kehittämiseksi. Säädosympäristön kehittymistä seurataan aktiivisesti ja kansainvälistä ympäristöalan yhteistyötä hyödynnetään suunnittelussa.
Otetaan huomioon ja toimeenpannaan valtioneuvoston periaatepäätös alueellisesta läsnäolosta ja monipaikkaisuudesta.	Hyvä	Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annettuun lakiin (728/2021) perustuen valmistui valtakunnallinen suunnitelma (VM/2022/39) sekä valtioneuvoston periaatepäätös monipaikkaisen työn, opiskelun ja asumisen edistämiseksi (VM/2022/40). Ministeriö osallistui suunnitelmien valmisteluun. Toimeenpanossa painopisteenä on seuraavaa hallituskautta koskeva valmistelu sekä uuden lainsäädännön edellyttämät muutostarpeet hallinnonalan sisäisiin menettelytapoihin.
Osaamisen kehittäminen ja johtaminen: eOppivan käytön edistäminen henkilöstön osaamisen kehittämiseksi mm. tietoturva- ja tietosuoja-asioissa sekä erilaisissa virkamiesosaamisissa	Hyvä	eOppivan käytön opastus otettiin korostetusti mukaan uuden henkilöstön perehdytykseen. Kehityskeskusteluissa edellytettiin kaikkien ministeriön virkamiesten suorittavan virkamiesetiikkaan sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät eOppivan kurssit.
Hallinnonalan ja viraston sisäisen henkilöstön liikkuvuuden edistäminen osaamisen laajentamiseksi ja syventämiseksi	Hyvä	Ministeriö liittyi pilottihankkeena Puolustusvoimien siviilihenkilöstön keskitettyyn seuraajasuunnitteluun tarkoituksena lisätä henkilökiertoa puolustusministeriön hallinnonalalla. Puolustushallinnon siviilihenkilöstön keskitetty seuraajasuunnittelu päätettiin liittää osaksi ministeriön kehityskeskusteluja.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ministeriö myönsi valtionavustuksina maanpuolustusjärjestöille momentin 27.10.50 (Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen) määrärahaa yhteensä 7,159 milj. euroa. Määrärahasta myönnettiin 6,591 milj. euroa valtionavustuksena Maanpuolustus-koulutusyhdistykselle (MPK) laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin. Lisäksi määrärahasta käytettiin 568 000 euroa valtionavustuksina Maanpuolustuksen Tuki ry:lle, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:lle ja Suomen Rauhanturvaajaliitto ry:lle.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK)

Vuotta 2022 leimasi merkittävästi turvallisuus- ja toimintaympäristön muuttuminen, minkä johdosta MPK:n kasvaneisiin resurssitarpeisiin myönnettiin korotusta valtionavustukseen noin kolme miljoonaa euroa. Kesällä 2022 tuli voimaan lakimuutos (656/2022), joka mahdollisti Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden ja patruunoiden käytön MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa. MPK:n toimintaan vaikuttivat kuitenkin edelleen covid-19-pandemia sekä lisäksi kiväärien käyttökielto. Tämän vuoksi koulutuksia osin peruutettiin, mikä vähensi koulutuksen osallistujamäärää tavoitellusta. Ministeriö vähensi toiminnan ja määrärahatarpeen uudelleenarvioinnin pohjalta MPK:n avustusta noin miljoonalla eurolla 6,591 milj. euroon.

Taulukko 2. Valtionavustuksen käytön toiminnallinen tehokkuus (MPK)

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022	Toteuma/ tavoite 2022 ero %
Taloudellisuus Vuosikustannukset / koulutusvrk- määrä euroa MPK:n julkisten hallinto- tehtävien vuosikustannukset / ko. toiminnan koulutusvuorokausi- määrä (euroa)	147	109	76	73	-4
Tuottavuus Koulutusvrkmäärä / HTV-määrä (vrk) MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuo- rokausimäärä / ko. toimintaan koh- distettu MPK:n palkatun henkilöstön henkilötyövuosimäärä (vrk)	449	633	1 428	1 300	-9
Tuotokset ja laadunhallinta MPK:n julkisena hallintotehtävinä jär- jestetyn koulutuksen koulutusvuo- rokausimäärä (vrk)	24 713, joista naisia 8 243 nuoria 1 438	40 487, joista naisia 4 105 nuoria 1 085	100 000, joista naisia 10 000 nuoria 3 000	89 712, joista naisia 14 932 nuoria 2 657	-10, joista naisia +49 nuoria -11
MPK:n koulutuksen laadun paranta- miseksi annettavan kouluttajakoulu- tuksen määrä koulutuspäivinä (vrk)	2 229	3 907	4 000	4 222	+6
MPK:n kurssityytyväisyys (oppilastyy- tyväisyys) asteikolla 1–5	4,53	4,57	4,00	4,52	+13
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen Työtyytyväisyys asteikolla 1–5	4,09	4,07	4,00	-	

Maanpuolustuksen Tuki ry

Ministeriö myönsi valtionavustusta Maanpuolustuksen Tuki ry:lle 328 000 euroa. Maanpuolustuksen Tuki ry jakoi avustuksen neljälle jäsenjärjestölleen. Valtionavustusta korotettiin 200 000 eurolla toimintaympäristön muuttumisen aiheuttamien resurssitarpeiden johdosta ja se on käytetty laaja-alaisesti vapaaehtoista maanpuolustusta tukevaan toimintaan koko maassa, erityisesti aluetason toiminnan aktivoimiseen ja aktiviteettien ylläpitoon.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry

Ministeriö myönsi valtionavustusta Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:lle 120 000 euroa. Avustus on käytetty sotavainajien muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin. Vuonna 2022 toteutettiin neljä etsintämatkaa Suomessa sekä neljä venäläisetsijöiden löytämien suomalaissotilaiden jäänteiden keruu- ja kotiuttamismatkaa. Varsinaisia etsintä- ja hoitomatkkoja Venäjälle ei tehty.

Suomen Rauhanturvaajaliitto ry

Ministeriö myönsi valtionavustusta Suomen Rauhanturvaajaliitto ry:lle 120 000 euroa. Myönnettyä avustusta on käytetty sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutuksesta ja tukitoimista aiheutuviin menoihin.

1.3 Toiminnan tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Vuoden 2022 tulostavoiteasiakirjassa tuottavuudelle on asetettu tavoite, joka perustuu ministeriön henkilötyövuosien kokonaismäärään ja jakautumiseen ministeriön toiminoille. Ministeriön henkilötyövuosien kokonaismäärä on noussut (+4 htv). Henkilötyövuosimäärän kasvu johtuu muun muassa turvallisuus- ja toimintaympäristön pysyvistä muutoksista.

Eniten työaikaa eli 27 prosenttia (2021: 30 %) toimintoalueista käytettiin Toimialan ohjaukseen ja toiminta- ja taloussuunnitteluun sekä seurantaan. Toimintoalue sisältää tulosohjausta, riskienhallintaa, materiaalivoimavarojen hallintaa ja ohjausta, yhdyskunta- ja ympäristöasioita sekä hallinnonalan talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon ohjausta sekä suunnittelua. Toimintoalueeseen käytetty henkilötyövuosimäärä on kuitenkin vähentynyt (-4 htv).

Puolustuskyvyn ylläpitoon ja kehittämiseen käytettiin työajasta 17 prosenttia, mikä oli toiseksi eniten.

Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta -toimintoalueelle kohdentuu muun muassa puolustuselänteon valmisteluun käytetty työaika. Toimintoalueen osuus oli 12 prosenttia (2021: 14 %) ministeriön kokonaishenkilötyövuosimäärästä.

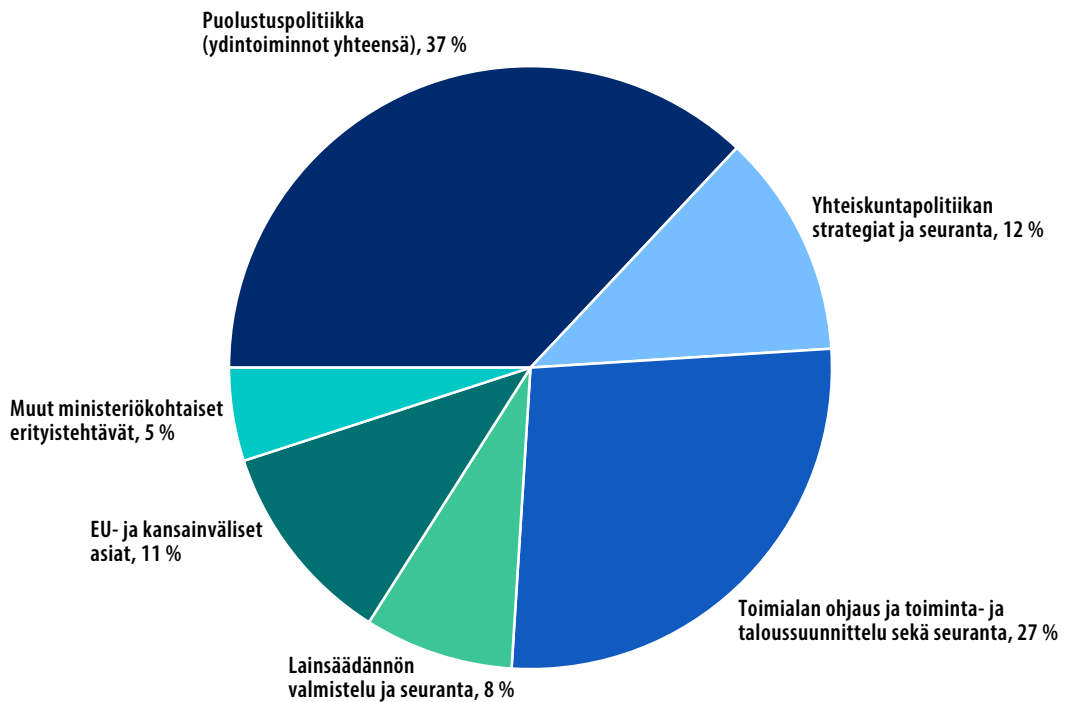
Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristön muutos sekä Nato-jäsenyyden hakeminen näkyvät ministeriön henkilötyövuosimäärän kohdentumisen nousuna erityisesti toimintoalueilla Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen (+4 htv) sekä EU- ja kansainväliset asiat (+5 htv). Kokonaisuudessaan kokouksia pidettiin edelleen etäyhteyksien välityksellä, vaikka matkustaminen lisääntyi covid-19-pandemian helpotettua.

Taulukko 3. Henkilötyövuodet toimintoalueittain

Toimintoalue	HTV 2020	HTV 2021	HTV- tavoite 2022	HTV 2022
Puolustuspolitiikka (ydintoiminnot)				
Puolustuspoliittinen vaikuttaminen	15	19	15	20
Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen	17	21	18	25
Puolustuskyvyn käyttö	10	10	10	10
Ohjaustoiminnot				
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	20	19	19	17
Toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	52	43	57	39
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	10	12	11	12
EU- ja kansainväliset asiat	11	12	10	17
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	4	7	7	7
Yhteensä	139	143	147	147

* Tukitoiminnot ja palkalliset poissaolot on kohdennettu tehtyjen henkilötyövuosien suhteessa ydin- ja ohjaustoimintoihin. Valtioneuvoston kansliaan keskitettyjen tukitoimintojen henkilötyövuodet eivät sisälly ministeriön laskelmiin.

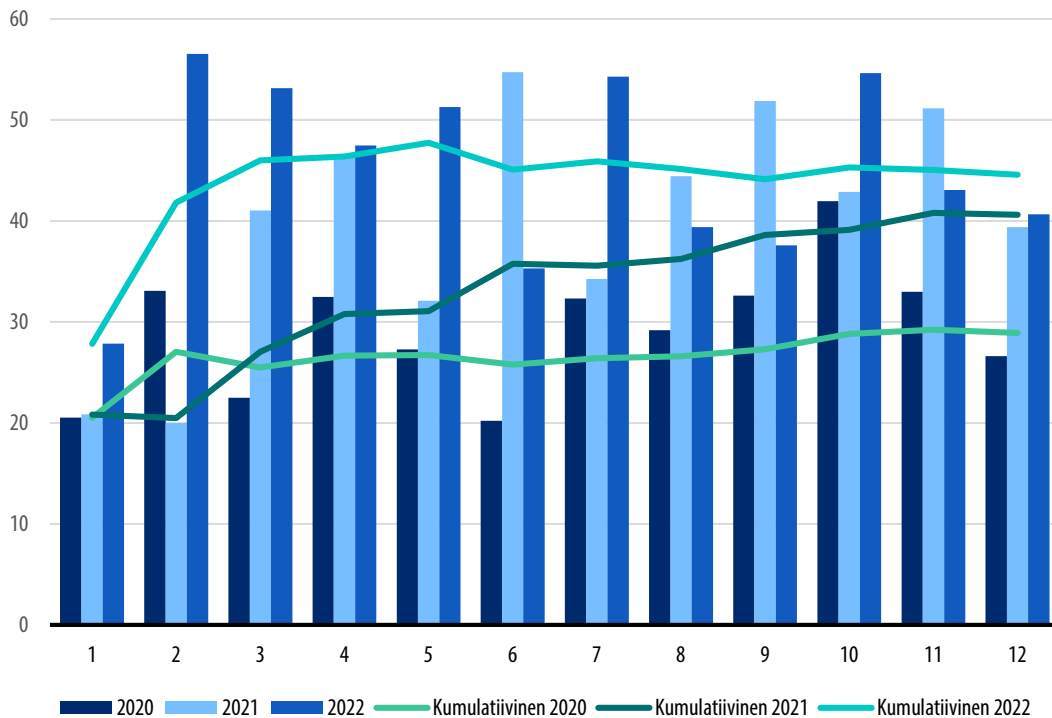
Kuvio 1. Henkilötyövuosien jakautuminen

Hankintojen keskitetty ja kustannustehokas toteuttaminen (Handi-järjestelmä)

Vuonna 2022 valtion tavoite automaattisesti käsiteltyjen ostolaskujen osuudessa oli 35 prosenttia. Automaattisella käsittelyllä tarkoitetaan 100 prosenttisesti automaattisesti käsiteltyjä ostolaskuja. Tilauksellisten ostolaskujen tavoite oli 15 prosenttia. Tilaukselliset ostolaskut ovat osittain automatisoituja, mutta vaativat manuaalista käsittelyä (mm. tiliöintikoodien käyttö ostolaskuissa). Ministeriö saavutti valtion ostolaskujen automatisaation tavoitteen vuonna 2022 automaatioasteen ollessa 44,6 prosenttia.

Kuvio 2. Ostolaskujen automaatioasteen kehitys (%)

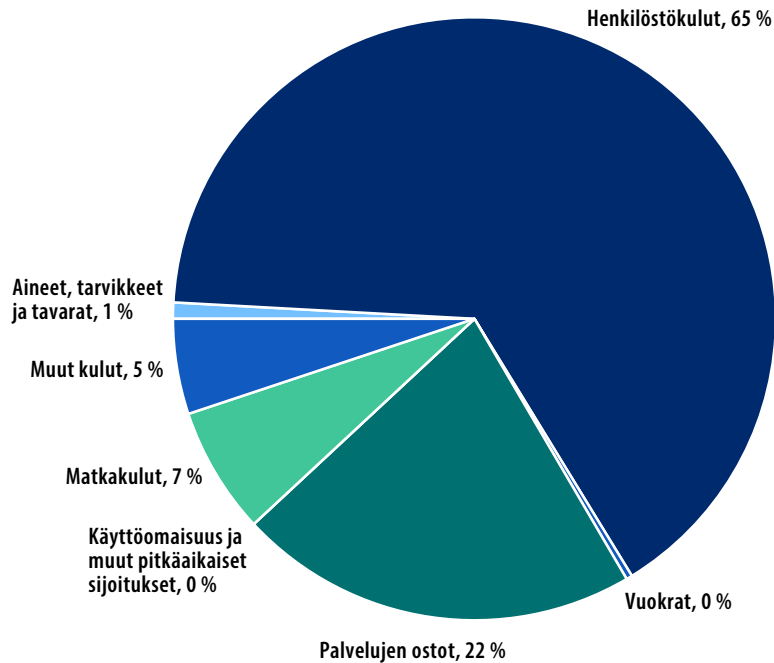

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriön määrärahojen käyttö muodostui pääosin toimintamenomäärärahasta. Ministeriö on käyttänyt toimintamenomäärärahää 17,868 milj. euroa. Henkilöstön virkapalkkoihin on käytetty 11,772 milj. euroa ja muihin menoihin 6,096 milj. euroa. Toimintamenomäärärahää siirtyi vuodelle 2023 yhteensä 6,046 milj. euroa, joka oli 1,282 milj. euroa vähemmän (-17,5 %) kuin varainhoitovuodelle 2022 siirtynyt erä. Toimintamenomäärärahoista osa siirtyi sidottuna käyttötarkoituksiinsa.

Toimintamenomäärärahan käyttö jakautui kuluerittäin siten, että selkeästi suurin kuluerä olivat henkilöstökulut 65 prosenttia (2021: 71 %). Kulueristä toiseksi suurin olivat palvelujen ostot 22 prosenttia (2021: 21 %). Matkakulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna niiden osuuden kuluista ollen 7 prosenttia (2021: 2 %). Matkakulujen osuus on palannut vähitellen covid-19-pandemiaa edeltävälle tasolle (2019: 7 %). Muut kulut olivat edellisen vuoden tasolla 5 prosenttia (2021: 5%).

Kuvio 3. Toimintamenot kuluerrittain (%)

Toimintamenojen käyttö bruttona on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna 11 prosenttia. Merkittävin tekijä muutoksen taustalla on matkakulujen nouseminen takaisin tasolle, jolla ne olivat ennen covid-19-pandemiaa. Toimintamenojen käytössä oli havaittavissa myös muiden kuluerien osalta nousua, minkä voidaan katsoa aiheutuvan toiminnan tason palautumisesta lähelle covid-19-pandemiaa edeltänyttä tasoa. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat osaltaan uudet perustetut tehtävät sekä kahden prosentin yleiskorotus 1.6.2022 lukien. Palveluiden ostoista merkittävä osuus koostui edelleen tutkimushankkeiden asiantuntija- ja tutkimuspalveluista. Korjaus- ja kunnossapitopalveluihin kohdistui vuoden 2022 aikana toteutettu ministeriön vahtimestarin tilan uusiminen, joka toteutettiin ministeriön rahoituksella tilan saattamiseksi turvallisuusvaatimusten mukaiseksi.

Taulukko 4. Toimintamenot bruttona kuluerrittain (1 000 euroa)

Kululaji	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	90	134	157	+17
Henkilöstökulut	10 887	11 530	11 817	+2
Vuokrat (pl. toimitilavuokrat)	38	29	58	+100
Palvelujen ostot	2 366	3 493	3 886	+11
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	-	-	-	-
Matkakulut	254	277	1 232	+345
Muut kulut (sis. sisäiset kulut)	736	870	923	+6
Yhteensä	14 371	16 333	18 073	+11

Covid-19-pandemiatilanne vaikutti virkamatkojen toteuttamiseen vähentäen niitä hie-
man alkuvuoden aikana. Ukrainan kriisi ja Nato-jäsenyyden hakeminen sekä niiden myötä
tapahtunut huomattava puolustusyhteistyön tiivistyminen edellyttivät runsaasti läsnäko-
kouksia ja tapaamisia ministeriön henkilöstöltä, mikä aiheutti virkamatkustamisen lisään-
tymistä voimakkaasti.

Matkakulut kasvoivat 346 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Muihin matkustuspalve-
luihin kuten majoitukseen, matkalippuihin, palvelumaksuihin ja taksimatkoihin käytet-
tiin yhteensä noin 1,1 milj. euroa (+371 %). Päivärahoja maksettiin noin 120 000 euroa
(+252 %) ja kilometrikorvauksia noin 15 000 euroa (+71 %).

Vuonna 2022 oli yhteensä 2 794 matkapäivää. Niitä tehtiin yhteensä 1 806 enemmän kuin
edellisenä vuonna. Matkapäivien määrän nousu jakautui siten, että kotimaassa tehtyjä
matkapäiviä oli 498 enemmän ja ulkomailla tehtyjä matkapäiviä oli 1 308 enemmän kuin
edellisenä vuonna.

Taulukko 5. Kotimaan ja ulkomaan matkapäivät

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Kotimaan matkapäivät	610	623	1 121	+80
Ulkomaan matkapäivät	494	365	1 673	+358
Yhteensä	1 104	988	2 794	+183

Kaikkia ministeriön käytössä olleita momentteja ja kululajeja koskeva tilinpäätösanalyysi on esitetty alaluvussa 1.6 Tilinpäätösanalyysi.

Kustannusten jakautuminen ydin- ja ohjaustoiminnoille

Toimintoalueiden kokonaiskustannukset pysyivät lähes edellisvuoden tasolla ollen reilut 22,544 milj. euroa (-1 %). Ministeriön erillis- ja yhteiskustannukset kasvoivat 0,287 milj. eurolla (+2 %) yhteensä 18,593 milj. euroon. Ministeriön laskennallinen osuus valtioneuvoston hallintoyksikön (VNHY) vastuulla olevista yhteiskustannuksista väheni 0,445 milj. eurolla edellisvuoteen verrattuna (-10 %) ollen 3,950 milj. euroa (2021: 4,395 milj. euroa). VNHY:n kustannusten muutos ministeriölle aiheutui pääosin toimitilakustannusten piene-
nemisestä. Kokonaisuudessaan VNHY:n kustannuksiin suurelta osin vaikuttivat korottavasti palveluiden henkilötöiden kustannusten kasvu sekä käännöspalveluiden korkea käyttöaste ja kustannusten kasvu.

Ministeriön henkilöstökustannukset ja palvelujen ostot ovat kasvaneet, mikä lisäsi kustannusten nousua toimintoalueissa. Covid-19-pandemian helpottamisen myötä matkustaminen kasvoi rajusti vuonna 2022. Ministeriön maksamat kustannukset ovat aiheutuneet pääosin henkilöresurseista ko. toiminnoissa. Toimintojen kuluja ja talousarvion toteutumisesta on arvioitu tarkemmin luvussa 1.6 Tilinpäätösanalyysi ja toimintojen kustannuksilla aikaansaatu vaikuttavuutta luvussa 1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus.

Ministeriön suurimmat laskennalliset osuudet VNHY:n yhteisistä kustannuksista ovat toimitila- (1,154 milj. euroa) sekä tietotekniikka- ja tietojärjestelmäkustannukset (0,994 milj. euroa). Muut VNHY:n ministeriölle tuottamat palvelut olivat yhteensä 1,803 milj. euroa.

Toimintoaluekohtaisista kokonaiskustannuksista (PLM ja VNHY) suurin osa aiheutui Toimialan ohjaus, toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta -ohjaustoiminnosta (22 %). Ministeriön ydintoimintoihin Puolustuspolitiikka -toimintokokonaisuuteen kohdistui

37 prosenttia kustannuksista. Puolustuspolitiikan osa-alueeseen kuuluvat toimintoalueet Puolustuspoliittinen vaikuttaminen, Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen sekä Puolustuskyvyn käyttö.

Taulukko 6. Toimintoalueiden bruttokustannukset (1 000 euroa)

	Toteuma PLM/VNHY 2020	Toteuma PLM/VNHY 2021	Toteuma PLM 2022	Toteuma VNHY 2022	Toteuma PLM/VNHY 2022	Muutos % PLM/VNHY 2021–2022	Osuus % PLM/VNHY 2022
Puolustuspolitiikka (ydintoiminnot)							
Puolustuspoliittinen vaikuttaminen	1 877	2 707	2 939	558	3 497	+29	16
Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen	2 552	4 344	2 607	643	3 250	-25	14
Puolustuskyvyn käyttö	1 147	1 634	1 405	282	1 688	+3	7
Ohjaustoiminnot							
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	3 484	4 570	3 456	488	3 944	-14	17
Toimialan ohjaus, toiminta- ja taloussuun. sekä seuranta	6 627	5 203	3 789	1 097	4 886	-6	22
Lainsäädännön valm. ja seuranta	1 183	1 325	1 103	353	1 456	+10	7
EU- ja kansainväliset asiat	1 852	1 962	2 229	350	2 579	+31	11
Muut erityistehtävät	577	953	1 065	179	1 244	+31	6
Yhteensä	19 269	22 702	18 593	3 950	22 544	-1	100

* Tukitoimintojen kustannusten kohdistamisessa on käytetty ydin- ja ohjaustoimintojen henkilötyövuosia.

* Nimellinen korkokustannus 2020: 0,0 %, 2021: 0,0 % ja 2022: 0,0 %.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullisen toiminnan tuotot kertyivät pääsääntöisesti maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista. Maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot kertyvät puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain (282/2012) 36 §:ssä tarkoitetuista ministeriön myöntämistä vientiluvista, todistuksista ja rekisteröitymisistä perityistä maksuista, eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetussa laissa (470/2019) tarkoitetuista ulkomaalaisomistuksen kiinteistönhankinnan lupakäsittelymaksuista ja

ennakkotiedustelumaksuista sekä maksusta valtion etuosto-oikeudesta erällä alueilla annetun lain (469/2019) 4 §:ssä tarkoitetusta puolustusministeriön antamasta ennakkotiedosta valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Maastavientilupahakemusten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Myönnettyjen vientilupien määrä laski noin seitsemän prosenttia. Tuotot vientiluvista nousivat neljä prosenttia.

Kiinteistöilupahakemusten määrä nousi 17 prosenttia aiheuttaen ulkomaisen kiinteistönomistuksen valvonnan tuottojen nousun noin 12 prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Ennakkotiedustelujen määrät kiinteistöluvan tarpeesta sekä etuosto-oikeuden käytöstä laskivat hieman edelliseen vuoteen nähden pysyen kappalemääräisesti kuitenkin lähes samalla tasolla.

Vuonna 2022 tuotettiin lisäksi yksi liiketaloudellisin perustein hinnoiteltu toimeksiantoon perustuva suorite liittyen valtioiden väliseen yhteistoimintaan.

Maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden määriä ja niiden kehitystä on käsitelty tarkemmin kappaleessa 1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.

Taulukko 7. Puolustusministeriön maksullisen toiminnan tuotot (euroa)

Tuotot	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Tuotot vientiluvista	47 470	50 100	52 290	+4
Tuotot kiinteistöjen hankintaluvista ja ennakkotiedusteluista	61 150	109 990	123 340	+12
Tuotot liiketaloudellisin perustein hinnoitelluista suoritteista	-	-	1 200	
Yhteensä	108 620	160 090	176 830	+10

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ministeriöllä ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2022.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kahdenväliset puolustusmateriaaliyhteistyötä koskevat yhteisymmärryspöytäkirjat solmittiin Perun, Chilen, Kolumbian, Liettuan ja Bulgarian kanssa. Monenvälinen puolustusmateriaalialan yhteisymmärryspöytäkirja koski eurooppalaista yhteishanketta (EDIDP). Vuoden aikana solmittiin kahdenväliset puolustuspoliittiset yhteistyöasiakirjat Ison-Britannian sekä Ruotsin kanssa. Ruotsin ja Norjan kanssa solmittiin monenvälinen puolustuspoliittinen yhteistyöasiakirja. Lisäksi Suomi ja Nato allekirjoittivat isäntämaatuen teknisen järjestelyasiakirjan.

Taulukko 8. Yhteistyöasiakirjat ja liittymisasiakirjat

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Kahdenväliset puolustuspoliittiset yhteistyöasiakirjat	kpl	-	1	2
Monenväliset puolustuspoliittiset yhteistyöasiakirjat	kpl	1	2	2
Kahden- ja monenväliset puolustuspoliittiset liittymisasiakirjat	kpl	-	-	-
Kahdenväliset materiaalipoliittiset yhteistyöasiakirjat	kpl	1	-	5
Monenväliset materiaalipoliittiset yhteistyöasiakirjat	kpl	2	1	1

Taulukossa 9 on raportoitu säädösvalmisteluun liittyvät keskeisimmät määrälliset tuotokset ja taulukossa 10 on esitetty ministeriön keskeiset säädöshankkeet.

Taulukko 9. Säädösvalmisteluun liittyvät tuotokset

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Hallituksen esitykset	kpl	-	4	4
Vahvistetut lait	kpl	2	5	7
Tasavallan presidentin asetukset	kpl	-	-	-
Valtioneuvoston asetukset	kpl	3	-	6
Puolustusministeriön asetukset	kpl	16	5	11

Taulukko 10. Keskeiset säädöshankkeet

Toteuma 2022

Ministeriön esittelystä eduskunnalle annettiin neljä hallituksen esitystä: hallituksen esitys laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta (HE 223/2022 vp; EV 187/2022 vp), hallituksen esitys laeiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta (HE 222/2022 vp; EV 221/2022 vp), hallituksen esitys sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta (HE 221/2022 vp) sekä hallituksen esitys laeiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta (HE 80/2022 vp; EV 98/2022 vp). Eduskunnalle annettiin joulukuussa valtioneuvoston selvitys Suomen ampumaratojen tilanteesta (O 59/2022 vp).

Ministeriö asetti marraskuussa hankkeen selvittämään Venäjän kansalaisiin ja venäläisiin toimijoihin kohdistuvan kiinteistökaupan lisärajoitusten ja/tai kieltämisen tarvetta sekä rajoitustoimenpiteiden tai kiellon käyttöönoton edellytyksiä. Lisäksi tehtävänä oli selvittää muita vaihtoehtoja EU/ETA-alueen ulkopuolista kiinteistöomistusta koskevan valvonnan kehittämiseksi. Arviomuistio Venäjän kansalaisiin ja venäläisiin yhteisöihin kohdistuvista kiinteistöihankinnan mahdollisista lisärajoituksista valmistui joulukuussa.

Ministeriö päätti jatkaa varusmiesten yhteismajoituskokeilua vuoden 2023 loppuun.

Ministeriö sai yhteensä 22 eduskunnan kirjallista kysymystä. Taulukkoon 11 on tilastoitu kansanedustajien kirjallisiin kysymyksiin laadittujen vastausten määrät.

Taulukko 11. Vastaukset eduskunnan kirjallisiin kysymyksiin

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin:				
Puolustuspolitiikka	kpl	7	11	5
Ministeriön toimialan ohjaus mm. henkilöstö ja ympäristöpolitiikka	kpl	-	1	2
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	kpl	-	-	8
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	kpl	-	2	7
Yhteensä	kpl	7	14	22

Eduskunnassa käytiin kuultavana yhteensä 101 kertaa. Lisäksi annettiin 19 kirjallista asiantuntijalausuntoa, jotka liittyivät eduskunnassa käsiteltävinä olleisiin hallituksen esityksiin.

Taulukko 12. Eduskuntakuulemiset (mukaan lukien kirjalliset asiantuntijalausunnot)

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Puolustuspolitiikka	kpl	32	49	38
Materiaalivoimavarat	kpl	8	9	9
Ministeriön toimialan ohjaus (mm. henk.politiikka sekä toiminnan ja talouden suunnittelu)	kpl	9	13	12
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	kpl	31	23	59
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	kpl	5	9	2
Yhteensä	kpl	84	103	120

* Puolustusministerin ja kansliapäällikön eduskuntakuulemiset eivät ole mukana tilastoinnissa.

Avoimeen vuosittaiseen tutkimusmäärärahaan pohjautuen Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta (VNA 1018/2009) esitti ja ministeriö rahoitti varainhoitovuonna yhteensä 44 hakemuksesta seitsemän hanketta ja neljä varahanketta, joiden arvo oli yhteensä 1,421 milj. euroa. Hankkeet arvioidaan ja priorisoidaan tieteellisen ja loppukäyttäjärelevanssin perusteella ja toteutetaan yksi- tai kaksivuotisia. Rahoitettujen hankkeiden määrä vaihtelee toteutettavien hankkeiden koosta ja kestosta riippuen. Suunnitellun vuosittaisen määrärahan lisäksi on kyetty kohdentamaan rahoitusta myös puolletuille varahankkeille priorisointijärjestyksessä.

Toiminnan painopisteenä on sotilaallista maanpuolustusta tukeva tieteellinen tutkimus, joka muodostaa pohjaa alan tutkimus- ja kehittämistoiminnalle sekä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Toimikauden 2012–2024 teemoja ovat toimintaympäristö- ja tilannetietoisuus, autonomia piirteitä sisältävät järjestelmät, herätteen hallintaan ja häiveeseen liittyvä tutkimus, salausten menetelmät, uudet materiaali- ja valmistusmenetelmät, uudentyyppiset biologiset uhkakuvat ja niihin varautuminen sekä ihmisen, joukon ja yhteisön psykofyysinen toimintakyky poikkeusoloissa.

Määräraha hakemusten sisältö ja päätetty rahoitus painottuivat murroksellisiin teknologioihin kuten kvanttiteknologiaan sekä autonomia piirteitä sisältäviin järjestelmiin. Rahoitusta saivat myös uuden tyyppiset häiveratkaisut sekä ihmisen toimintakyvyn parantamista koskevat hankkeet.

Lisäksi ministeriö rahoitti noin 250 000 eurolla muuta tutkimus-, analyysi- ja ennakoitointitoimintaa. Painopisteenä ovat toiminta- ja turvallisuusympäristön seuranta sekä puolustuspolitiikan valmistelua tukevat teemat.

Taulukko 13. Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan tutkimushankkeet (kpl)

Tuotokset	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Saapuneet hakemukset	48	46	44	-4
Rahoitetut tutkimushankkeet	12	16	11	-31

Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnalle tehtiin yhteensä 14 esittelyä, jotka käsittelivät vuokraamista koskevia materiaalihankintoja ja hallintosopimuksia. Lisäksi raha-asiainvaliokunta puolsi ministeriön päätösesitystä Puolustuskiinteistöjen palvelutavoitteiksi.

Ministeri teki esittelystä 36 materiaalialan päätöstä, joista 11 kappaletta edellytti raha-asiainvaliokunnan puolta. Merkittäviä hankintoja olivat muun muassa K9-panssarihaupitsien option lunastaminen sekä konesali-infrastruktuurilaitteiden ja palveluiden hankinta. Kolme raha-asiainvaliokunnan käsittelemistä hankinnoista oli salassa pidettäviä. Esittelyjen määrän muutokset eivät edusta muutostrendiä tai -suuntaa, vaan ainoastaan antavat kuvan hankkeiden sen hetkisestä tilasta.

Taulukko 14. Materiaalihankintaesittelyt ministerille

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Materiaalihankintaesittelyt (yli 4 milj. euroa–alle 40 milj. euroa) ¹⁾	kpl	38	32	25
Raha-asiainvaliokunnalle viedyt esittelyt (yli 40 milj. euroa)	kpl	3	2	11
Yhteensä	kpl	41	34	36

* Materiaalitoimialaan liittyviä ministerille tehtäviä esittelyjä ovat myös erilaiset hankintoihin liittyvät sopimusmuutokset. Nämä tiedot eivät ole mukana ko. tilastotiedoissa, ellei kyseessä ole sopimuksen jatkaminen ja sopimuksen rahallisen arvon lisääminen, jolloin voidaan katsoa kyseessä olevan uusi hankinta.

1) Ministeri teki kesäkuussa 2022 päätöksen puolustushallinnon hankintoihin ja omaisuuden luovuttamiseen liittyvien ratkaisuoikeuksien muuttamisesta puolustushallinnon hankintaprosessin nopeuttamiseksi Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen kiristämässä turvallisuustilanteessa. Ministeriön ratkaistavaksi saatetaan hankinnat, joiden arvonlisäveroton kokonaishinta ml. lisähankintavaraukset on vähintään 15 milj. euroa.

Taulukko 15. Uudisrakennus-, peruskorjaus- ja perusparannushankkeet

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Uudisrakennus-, peruskorjaus- ja perusparannus-esittelyt (vuokrasumma yli 5 milj. euroa sopimuskauden aikana)	kpl	11	5	3

Kokonaisturvallisuuden yhteensovittamiseksi järjestettiin Turvallisuuskomitean (TK) valmiuspäälliköiden ja valmiussihteereiden kokouksia sekä laadittiin niihin liittyviä raportteja. Lisäksi järjestettiin seminaareja ja harjoituksia sekä pidettiin kokonaisturvallisuuteen liittyviä luentoja. Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutos vaikutti kokonaisturvallisuuden yhteensovittamisen tuotoksiin.

Taulukko 16. Kokonaisturvallisuuden yhteensovittaminen

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
TK:n kokoukset (tilannekuva)	kpl	9	9	9
Valmiuspäälliköiden/valmiussihteereiden kokoukset (tilannekuva)	kpl	44	42	41
Raportit / lausunnot	kpl	11	24	11
Seminaarit / tapahtumat	kpl	1	4	16
Harjoitukset	kpl	1	1	10
Luennot	kpl	20	45	51

* Kokoukset on tilastoitu tuotoksina, koska niistä valmistui yhtenäinen varautumisen tilannekuva toiminnan pohjaksi.

Maksulliset julkisoikeudelliset tuotokset

Puolustustarvikkeiden vienti-, siirto-, koontisiirto- ja kauttakuljetuslupia haettiin yhteensä 394 kappaletta. Myönnettyjen maastavientilupien määrä väheni 7 prosenttia. Rekisteröitymistodistuksia ministeriön julkaisemien yleisten siirtolupien käyttäjäksi myönnettiin 11 kappaletta.

Taulukko 17. Puolustustarvikkeiden vientivalvontapäätökset

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Maastavientilupahakemukset	kpl	356	382	394	+3
Myönnetyt luvat	kpl	320	367	340	-7
Myönnetyt rekisteröitymiset yleislupien käyttäjäksi	kpl	6	11	11	-

EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten ostajien kiinteistökauppoihin haettiin yhteensä 901 lupaa. Lupapäätöksiä tehtiin vuoden 2022 aikana 853 kappaletta, joista kaksi olivat kielteisiä. Lupapäätösten määrä sisältää myös 48 kappaletta päätöksiä, joissa hakemus on ollut aiheeton ja lain edellyttämä vaatimus luvan hakemiselle ei ole täyttynyt. Näistä myönteisistä päätöksistä hakijaa ei ole laskutettu. Saapuneiden hakemusten määrä nousi 17 prosenttia. Ennakkotietoa luvanvaraisuudesta pyydettiin viisi kertaa vuoden aikana ja ennakkotietoa etuosto-oikeuden käyttämisestä kaksi kertaa.

Taulukko 18. Kiinteistöjen omistuksen valvonta

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Kiinteistöilupahakemukset	kpl	421	768	901	+17
Myönnetyt luvat	kpl	396	760	853	+12
Ennakkotieto kiint. hank. luvanvaraisuudesta	kpl	7	6	5	+17
Ennakkotieto etuosto-oikeuden käyttämisestä	kpl	0	3	2	-33

Maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot on tarkemmin esitetty alaluvussa 1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.

Lähetettyjä tiedotteita oli 151 kappaletta eli huomattavasti enemmän kuin vuotta aiemmin. Päivittäisten mediakatsausten lisäksi tuotettiin erikois- ja ajankohtaiskatsauksia.

Ministeriön verkkosivujen kävijämäärä oli 229 000 suomenkielisillä, 8 000 ruotsinkielisillä ja 29 000 englanninkielisillä sivuilla. Sivujen latausmäärät ovat jatkaneet selkeää laskuaan, mikä on merkki suuremmasta muutoksesta siinä, mistä ja miten ihmiset hankkivat tietoa. Sosiaalinen media on jo pitkään haastanut instituutioiden viralliset verkkosivut, ja erityisesti Twitter on tärkeä tiedotteiden jakelukanava.

Tammikuussa 2023 ministeriön Twitter-tilillä oli 60 233 seuraajaa (vrt. 34 875 seuraajaa 10.1.2022), Instagramissa 9 764 seuraajaa (6 832 seuraajaa 10.1.2022), Facebook-sivulla 7 216 seuraajaa (5 976 seuraajaa 10.1.2022) ja LinkedInissä 8 356 seuraajaa (3 480 seuraajaa 10.1.2022). Seuraajamäärät ovat kasvaneet merkittävästi.

Taulukko 19. Julkaistut tiedotteet

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Julkaistut tiedotteet, suomi	määrä/kpl	115	98	151	+54
Julkaistut tiedotteet, ruotsi	määrä/kpl	80	95	137	+44
Julkaistut tiedotteet, englanti	määrä/kpl	43	49	119	+143
Yhteensä	määrä/kpl	238	242	407	+68

Taulukko 20. Mediakatsaukset ja www-sivujen lataukset

Tuotokset	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Mediakatsaukset ja mediaseuranta-koosteet	määrä/kpl	400	300	350	+17
www-sivujen lataukset / suomenkieliset	määrä/kpl	389 000	276 000	229 000	-17
www-sivujen lataukset / ruotsinkieliset	määrä/kpl	11 000	12 000	8 000	-33
www-sivujen lataukset / englanninkieliset	määrä/kpl	96 000	69 000	29 000	-58

Ministeriön suosituimpien julkaisujen kärki on osin muuttunut edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2022 huomattavasti eniten kiinnostusta herätti Näin varaudut pitkiin sähkökatkoihin -opas. Lisäksi runsaasti ladattiin puolustushallinnon talouden asiakirjoja, Voiman Venäjä -raporttia ja ministeriön Afganistan -raporttia. Latauslukuihin on lisätty myös julkaisujen lataukset Valtioneuvoston julkaisuarkistossa (VALTO).

Taulukko 21. Ladatuimmat julkaisut

Ladatuimmat julkaisut	Toteuma / kpl 2020	Ladatuimmat julkaisut	Toteuma / kpl 2021	Ladatuimmat julkaisut	Toteuma / kpl 2022
VES/TES-asiakirjat (palkkataulukot)	23 265	Valtioneuvoston puolustusselonteko 2021	3 006	Näin varaudut pitkiin sähkökatkoihin	17 662
Katakri 2015: Tietoturvallisuuden auditointityökalu viranomaisille	5 121	Näin varaudut pitkiin sähkökatkoihin	2 267	Puolustusministeriön hallinnonalan menojen osuus BKT:sta (%)	3 759
Voiman Venäjä -raportti	2 685	Voiman Venäjä -raportti	1 506	Voiman Venäjä -raportti	2 470
Näin varaudut pitkiin sähkökatkoihin	1 440	Government's Defence Report 2021 (puolustuselonteon en-versio)	1 364	Puolustusministeriön Afganistan-selvitys	1 449
Russia of Power (Voiman Venäjä -raportin en-versio)	1 117	Lomake luvan hakemiseen kiinteistön ostamiseksi	782	Puolustusministeriön hallinnonalan osuus valtion budjettitalouden menoista (%)	1 194
Strategiset linjaukset tekoälyratkaisujen kehittämiseen	672	Russia of Power (Voiman Venäjä -raportin en-versio)	540	Lomake luvan hakemiseen kiinteistön ostamiseksi	1 171

Ministeriön maine oli kaikkien ministeriöiden paras vuoden 2022 T-median Luottamus & Maine -tutkimuksessa, joka mittaa kansalaisten käsityksiä julkishallinnon organisaatioista. Puolustusministeriö palkittiin tutkimuksessa suurimpien mainenousijoiden palkinnolla ja ministeriön sijoitus nousi kohtalaiselta tasolta hyvälle tasolle. Tutkimuksessa mitattiin kahdeksaa eri osa-aluetta: hallintoa, taloutta, johtamista, innovatiivisuutta, vuorovaikutusta, tuotteita ja palveluita, työpaikkaa ja vastuullisuutta.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ulkoiseen palvelukykyyn sisältyy tyytyväisyys ministeriön tuottamiin tuotteisiin ja palveluihin sekä asiakkaiden tyytyväisyys ministeriön kykyyn palvella asiakkaita ja täyttää asiakkaan odotukset. Ministeriön yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden (Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka, ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky, turvallinen yhteiskunta ja kansainvälinen turvallisuuden vahvistaminen) ulkoista palvelukykyä kuvaavat tulokset ovat Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) haastattelututkimuksesta ja internet-paneelistä. Tutkimuksessa on selvitetty kansalaisten mielipiteitä Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta sekä maanpuolustuksesta.

Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy MTS:n toimeksiannosta ja haastattelut on tehty ajalla 14.9. - 2.10.2022 ja paneeliosion vastaukset kerätty 9.9. - 3.10.2022. Tutkimuksen virhemarginaali on koko väestön osalta 3,2 prosenttia.

Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

Suomen puolustuspolitiikkaa pitää erittäin tai melko hyvin hoidettuna 85 prosenttia (2021: 78 %), miehistä 87 prosenttia (2021: 79 %) ja naisista 81 prosenttia (2021: 77 %). Erittäin Pohjoismaiden kanssa (Nordefco-yhteistyö) harjoitettavaan sotilaalliseen yhteistyöhön suhtaudutaan myönteisesti.

Kysymykseen: ”Jos Suomeen hyökätään, niin olisiko suomalaisten mielestänne puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta?” vastasi myöntävästi 83 prosenttia vastaajista (2021: 68%). Miehistä tätä mieltä oli 87 prosenttia (2021: 79%) ja naisista 78 prosenttia (2021: 56 %).

Henkilökohtainen maanpuolustustahto oli samalla tasolla kuin viime vuonna. Jos Suomeen hyökättäisiin, 82 prosenttia olisi itse valmis osallistumaan maanpuolustuksen tehtäviin kykyjensä ja taitojensa mukaan (2021: 82%). Miehistä tätä mieltä oli 89 prosenttia (2021: 89%) ja naisista 75 prosenttia (2021: 78 %).

Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky

Nykyisen asevelvollisuusjärjestelmän (miesten yleinen asevelvollisuus, jossa mahdollisimman suuri osa ikäluokasta saa sotilaallisen koulutuksen ja joka tuottaa suuren reservin) kannatus on vakaata. Nykyisen asevelvollisuusjärjestelmän säilyttämistä tuki vastaajista 82 prosenttia (2021: 73 %), miehistä 84 prosenttia (2021: 76 %) ja naisista 80 prosenttia (2021: 70 %).

Nykyinen asevelvollisuusmalli nähdään hyvänä Suomen puolustusjärjestelmän perustana. Vastaajista 53 prosenttia (2021: 52 %) katsoi, että Suomen puolustusjärjestelmän tulee perustua miehiä koskevaan yleiseen asevelvollisuuteen ja naisten mahdollisuuteen suorittaa varusmiespalvelus vapaaehtoisesti. Miehistä tätä mieltä oli 54 prosenttia (2021: 52 %) ja naisista 53 prosenttia (2021: 56 %).

Puolustusvoimien kykyyn torjua sotilaallisia uhkia luotetaan. Yhdeksän kymmenestä (89 %) luottaa erittäin tai melko paljon Puolustusvoimien kykyyn puolustaa Suomea erilaisia sotilaallisia uhkia vastaan (2021: 73%).

Taulukko 22. Kansalaisten mielipiteitä MTS:n haastattelututkimuksen mukaisesti

Palvelukyky /asiakastyytyväisyys	Arviointi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Puolustuspolitiikan hoito	Erittäin ja melko tyytyväisten %-osuus vastaajista	74	78	85
Maanpuolustustahto	Myönteisesti suhtautuvien %-osuus vastaajista	65	68	83
Nykyisen asevelvollisuusjärjestelmän kannatus	Yleisen asevelvollisuuden kannat- tajien %-osuus vastaajista	71	73	82
Nykyisen asevelvollisuusmallin kannatus	Nykyisen asevelvollisuusmallin kannattajien %-osuus vastaajista	52	52	53

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Valtioneuvostossa vuosittain toteutettavan työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti ministeriössä vuonna 2022 oli 79,3 prosenttia. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 11,1 prosenttia. Vastausprosentti oli melko hyvällä tasolla ja tuloksen luotettavuuden voidaan arvioida olevan hyvällä tasolla.

Ministeriön henkilöstön kokonaistyytyväisyysindeksi oli 3,94. Tulos laski edelliseen vuoteen verrattuna 0,13 yksikköä. Työtyytyväisyyskyselyn muutokset verrattuna pariin aikaisempaan vuoteen olivat kauttaaltaan laskusuhdanteisia. Tulosten ollessa jo useampana vuonna peräkkäin hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla oli varsin odotettavaa, että muutosta nousun suuntaan ei ollut vuonna 2022. Lisäksi ministeriön toimintaympäristössä on tapahtunut kuluneen vuoden aikana suuria muutoksia kuten Suomen Nato-jäsenyys, Ukrainan tilanne, covid-19-pandemian jatkuminen alkuvuonna, henkilöstön suuri vaihtuvuus ja kasvanut työkuorma. Edellä mainittujen asioiden voidaan arvioida vaikuttaneen jonkin verran työtyytyväisyyden kokonaistulokseen. Työtyytyväisyyskyselyn tuloksista voidaan huomata, että henkilöstö oli varsin tyytyväinen työhönsä.

Työtyytyväisyyskysely toteutettiin aikana, jolloin pääasiallisena työmuotona oli hybridityö. Kyselyssä nousi esiin henkilöstön kiire ja suuri työmäärä. Esille nousi myös johtamisen ja esimiestyön kehittämiskohteita sekä työyhteisön vahvuutena hyvät ja ammattitaitoiset kollegat, hyvä työilmapiiri sekä me-henki. Ministeriöläiset toivoivat tietoturvallisuuteen teknisiä parannuksia esimerkiksi turvaluokiteltujen asioiden käsittelyyn liittyen.

Kyselyssä oli ensimmäistä kertaa oma osio, jolla selvitettiin etätyöskentelyn vaikutuksia työtyytyväisyyteen. Lisäksi kyselyn taustakysymyksiin oli lisätty tieto etä- ja läsnätyöskentelystä. Ministeriön henkilöstöstä noin 25 prosenttia työskentelee tällä hetkellä pääosin

etätöissä ja noin 37 prosenttia pääosin läsnätyössä. Edelliseen vuoteen verrattuna on ollut havaittavissa, että yhä useampi henkilö on palannut läsnätyöhön joko kokonaan tai osittain.

Kokonaiskuva ministeriön työskentelyilmapiiristä on edelleen hyvin positiivinen. Tarkasteltaessa kyselyn tuloksia valtioneuvostoon verrattuna voidaan todeta puolustusministeriön kokonaistyötyytyväisyyden olevan ministeriöiden tulosten keskiarvoa paremmalla tasolla. Vuonna 2022 ministeriön kokonaistyötyytyväisyysindeksi (3,94) oli korkein valtioneuvostossa. Erityisen tyytyväisiä ollaan työn sisältöön ja vaikuttamismahdollisuuksiin sekä työyhteisön toimintakulttuuriin. Palkkaus on edelleen kokonaisuus, johon ollaan yhä tyytymättömiä. Palkkaukseen liittyviin asioihin tyytymättömiä on noin 30 prosenttia henkilöstöstä.

Taulukko 23. Työtyytyväisyysindeksit

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos 2021–2022
Työtyytyväisyysindeksi	4,06	4,07	3,94	- 0,13
• naiset	3,84	3,96	3,76	-0,20
• miehet	4,25	4,17	4,14	-0,03

1.5.1 Henkilöstön määrä ja rakenne sekä henkilöstökulut

Henkilötyövuosia kertyi yhteensä 147 (sisältää harjoittelijat). Henkilötyövuosikertymä kasvoi 3,5 henkilötyövuodella. Ministeriön henkilöstömäärä vuoden 2022 lopussa oli 150 henkilöä, joista kaikki olivat virkasuhteisia. Henkilöstöstä naisia 79 oli naisia (52,7 %) ja 71 miehiä (47,3 %). Edellisvuoden vastaavat luvut olivat 67 naisia (45,6 %) ja 80 miehiä (54,4 %). Vuonna 2022 ministeriön henkilöstörakenne muuttui siten, että ensimmäistä kertaa enemmistö henkilöstöstä oli naisia.

Määräaikaisessa virkasuhteessa oli 39 henkilöä, joiden osuus oli 26 prosenttia vuoden lopussa ministeriön palveluksessa olevasta henkilöstöstä. Määräaikaisten osuus kasvoi kahdella henkilöllä. Vuoden lopussa oli ministeriössä työskentelevistä ns. aidosti määräaikaisia ilman taustavirkaa 21,3 prosenttia (ei sisällä harjoittelijoita, eikä sotilaita).

Henkilötyövuoden hinta (ml. henkilösivukulut) vuonna 2022 oli 82 136 euroa. Henkilötyövuoden hinta nousi edellisestä vuodesta 536 eurolla (0,66 %). Henkilötyövuoden hinta nousi varsin maltillisesti huomioiden 1.6.2022 lukien voimaan tullut kahden prosentin yleiskorotus. Maltillista nousua suhteessa yleiskorotukseen selittää se, että ministeriössä

toteutettiin 22 julkista hakua, joiden myötä ministeriöön tuli ministeriön ulkopuolelta 12 uutta virkamiestä (8,1 % henkilöstöstä). Ministeriöön rekrytoitiin myös 19 uutta henkilöä (noin 12,9 % henkilöstöstä) lyhytaikaisiin määräaikaisiin virkasuhteisiin. Kokonaistyövoimakustannukset kasvoivat 3,1 prosenttia (364 000 euroa), mikä johtui edellä mainitun yleiskorotuksen ja työnantajamaksujen kasvun lisäksi myös henkilötyövuosikertymän kasvusta noin neljällä henkilötyövuodella.

Taulukko 24. Henkilöstövoimavaroja kuvaavat tunnusluvut

	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet kokonaiskertymä	htv	139	143	147
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	henkilöä	142	147	150
Henkilötyövuoden hinta	eur	80 187	81 600	82 136
Sukupuolijakauma				
• naiset	%	46,5	45,6	52,7
• miehet	%	53,5	54,4	47,3
Vakinaisia henkilöstöstä	%	78,2	74,8	74,0
• naiset	%	48,6	46,4	55,9
• miehet	%	51,4	53,6	44,1
Määräaikaisia henkilöstöstä	%	21,8	25,2	26,0
• naiset	%	38,7	43,2	43,6
• miehet	%	61,3	56,8	56,4
Kokoaikaiset	%	97,9	98,6	98,7
• naiset	%	46,0	45,5	52,7
• miehet	%	54,0	54,5	47,2
Osa-aikaiset	%	2,1	1,4	1,3
• naiset	%	66,7	50,0	50,0
• miehet	%	33,3	50,0	50,0
Keski-ikä	vuotta	47,6	47,1	46,6
• naiset	vuotta	46,7	45,5	45,1
• miehet	vuotta	48,4	48,4	48,3
Työvoimakustannukset yhteensä¹⁾	1 000 €	11 101	11 691	12 056
Palkkasumma ²⁾	1 000 €	9 155	9 659	9 937
Henkilösivukulut ²⁾	1 000 €	1 677	1 812	1 862
Luontoisetuudet	eur/vuosi	2 700	2 960	2 928
Välill. työvoimakust. / tehdyn työajan palkat	%	54,0	52,4	54,3

	Yksikkö	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta	%	78,8	79,4	78,7
Työhyvinvointi				
kokonaistyötyytyväisyysindeksi	(1–5)	4,1	4,07	3,94
Sairauspoissaolot	työpvm/htv	3,2	2,3	5,3
Sairastapaukset	lkm/htv	0,8	0,6	1,5
Henkilöstöinvestoinnit				
Työtyytyväisyyden edistäminen	€/htv	113	104	356,8
Työkunnan edistäminen	€/htv	136	209	262,3
Koulutus ja kehittäminen	€/htv	1 968	1 181	1 092
Työterveyshuolto	€/htv	517	648,4	636,7

1) Työvoimakustannukset sisältävät tehdyn ja välillisen työajan palkat, sivukulut sekä muut välilliset kustannukset.
2) Palkkasumma ja henkilösivukulut on ilmoitettu maksuperusteisina.

1.5.2 Työhyvinvointi

Työterveyshuollossa jatkettiin vakiintunutta yhteistyötä Mehiläisen kanssa. Ministeriössä aiemmin toimineet viikoittaiset fysioterapeutin johdolla pidetyt niska- ja selkärhyhmät olivat covid-19-pandemian ja laajamittaisen etätönn vuoksi tauolla vuoden 2022 ajan. Covid-19-pandemian takia lisääntynyt ja jatkossa olettavasti merkittävästi lisääntyvä etätö tuo työn tekemiseen uudenlaisia haasteita.

Vuonna 2022 järjestettiin työterveyshuollon (Mehiläinen Oy) kanssa yhteistyössä tilaisuuksia, joiden avulla on pyritty tukemaan henkilöstön työhyvinvointia. Huhtikuussa koko ministeriön henkilöstölle lähetettiin kysely, jolla pyrittiin selvittämään hybridi-, etä- ja läsnätyön vaikutuksia. Kyselyssä ja sitä seuranneessa webinaarissa selvitettiin työterveyspsykologin johdolla, missä ja miten ministeriömme työntekijät haluavat tehdä töitä tulevaisuudessa. Huhtikuussa järjestettiin myös työterveyspsykologin pitämä tilaisuus liittyen tunteiden käsittelyyn kriisitilanteissa. Koko henkilöstölle haluttiin tarjota mahdollisuus keskusteluun ja ajatusten vaihtoon ammattilaisen johdolla.

Yhteistyössä työfysioterapeutin kanssa järjestettiin webinaari, jossa kerrottiin etätönn ergonomiaan ja palautumiseen liittyvistä asioista sekä annettiin vinkkejä parempaan etätönn ergonomiaan. Työterveyshuollon lisäksi työhyvinvointia on pyritty tukemaan myös sosiaali- ja virkistystoimikunnan järjestämällä toiminnalla, joka vuonna 2022 käynnistyi uudelleen pahimman covid-19-pandemia-ajan jälkeen. Tarjolla on ollut muun muassa pila-testa, Budjettiruuhi -soutukilpailu, kirveenheittoa ja sauvakävelyä.

Ministeriössä kesällä 2020 toteutettua työpaikkaselvitysprosessia jatkettiin jatkoseurannalla, jonka tavoitteena oli selvittää nykytilanne ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutus. Mehiläinen toteutti seurannan lähettämällä ministeriön henkilöstölle sähköpostitse seurantakyselyn. Vastausprosentti seurantakyselyyn oli vain 43, kun alkuperäisen kyselyn vastausprosentti oli 66. Toimintayksiköiden vastausprosentit vaihtelivat 36 prosentin ja 52 prosentin välillä. Keskeisimpiä havaintoja seurannan tuloksista olivat:

- Työnkuva ja työn tavoitteet on koettu selkeiksi.
- Työt ruuhkautuvat noin kolmasosalla henkilöstöstä vähintään viikoittain, mikä on lisäystä aiempaan.
- 60 prosenttia henkilöstöstä kokee voivansa vaikuttaa hyvin omaan työmääräänsä ja työtahtiinsa (ei muutosta aiempaan tulokseen).
- Työajan ylittävää työtä tekee vähintään viikoittain 40 prosenttia vastaajista (ei muutosta aiempaan tulokseen).
- Kokemus työn ja vapaa-ajan tasapainosta on pysynyt hyvänä. Enemmän kuin 80 prosenttia henkilöstöstä on tyytyväisiä.
- Etätyö on tuonut joustoa työskentelyyn.
- Lähes puolet on kokenut usein kuormittavia keskeytyksiä (ei muutosta aiempaan tulokseen).
- Yhteistyö työkavereiden ja esihenkilöiden kanssa sujuu lähes kaikkien mielestä hyvin.
- 90 prosenttia on tyytyväisiä työpaikan työilmapiiriin.
- Suurin osa kokee saavansa tukea ja arvostusta esihenkilöltä (ei muutosta aiempaan tulokseen).
- Tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu toteutuu hyvin.
- Työtehtäviin liittyvän oleellisen tiedon saanti on pysynyt hyvänä. Etätyö ei ole heikentänyt tilannetta.

Mehiläinen ei uuden linjauksensa mukaisesti toteuttanut totutusti influenssarokotuksia ministeriön tiloissa. Uuden toimintamallin mukaisesti ministeriöläiset saivat varata itselleen influenssarokotusajan valitsemastaan Mehiläisen toimipisteestä.

Sairauspoissaolojen määrä nousi 130 prosenttia (+3,0 pv/htv) edelliseen vuoteen verrattuna. Ministeriön sairauspoissaolot (5,3 pv/htv) ovat kuitenkin edelleen alle valtioneuvoston (7,0 pv/htv) ja valtionhallinnon keskiarvon (9,7 pv/htv). Myös keskimääräisen sairauspoissaolojakson pituus kutakin sairauspoissaolokertaa kohden piteni 0,3 päivällä tapausta kohden. Sairauspoissaolojen lisääntymiseen on oletettavasti osaltaan vaikuttanut se, että covid-19-pandemian jälkeen yhteiskunta on avautunut enemmän ja samalla läsnätyö on lisääntynyt, mikä on lisännyt ihmisten välisiä kontakteja. Covid-19-pandemian rajoitusten purkamisen jälkeen infektiot lisääntyivät merkittävästi. Ministeriön sairauspoissaolojen määrä alkoi nousta erityisesti toukokuun 2022 jälkeen. Omailmoitteiset

poissaolot (23,3 % poissaoloista), jotka lienevät pääosin hengitystieinfektioita, ja lääkärin diagnosoimat hengitystieinfektiot aiheuttivat ministeriössä eniten poissaoloja (20,3 % poissaoloista) ja niiden määrä yli kaksinkertaistui. Vuonna 2022 tapaturmista johtuvia poissaoloja oli 89 päivää. Pitkien, yli kolmekymmentä päivää jatkuvien, sairauspoissaolojen määrä oli 28,5 prosenttia sairauspoissaolojen kokonaismäärästä.

Huolimatta sairauspoissaolojen merkittävästä kasvusta työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohden laskivat noin 1,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Suuri osa poissaoloista oli lyhytaikaisia hengitystieinfektioita, joiden hoito ei aiheuttanut lisäkustannuksia. Kohtuullisen suuren työterveyshuollon palveluiden käytön voidaan arvioida osin näkyvän muuta valtioneuvostoa vähäisempinä sairauspoissaoloina. Valtioneuvoston kanslia on vastannut koko valtioneuvoston työterveyshuollon kustannuksista ja kustannukset on jyvitetty ministeriölle ministeriön koon mukaan. Näin ollen kustannusten nousun syyt eivät ole eriteltävissä eri tekijöihin ministeriötasolla.

Taulukko 25. Sairauspoissaolot ja työterveyspalvelut

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	3,2	2,3	5,3	130
Sairauspoissaolojen pituus (työpäivää/tapaus)	4,1	2,7	3,0	11
Työterveyspalvelut, netto (euroa/htv)	517,4	648,4	636,7	-2

1.5.3 Tasa-arvo

Ministeriössä on toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä, jonka jäsenet ovat ministeriön eri osastoilta ja erillisyyksiköistä sekä eri henkilöstöryhmistä. Lisäksi työryhmään kuuluu edustajia Puolustusvoimista. Työryhmän toimikausi on kolmevuotinen. Vuoden 2022 kokoonpanossa se toimii vuosina 2022–2024. Työryhmä käsittelee asioita, jotka liittyvät muun muassa ministeriön toiminnalliseen ja henkilöstöpoliittiseen tasa-arvoon sekä yhdenvertaisuuteen ja hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan. Lisäksi ministeriöllä on voimassa oleva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman tavoitteena on parantaa sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Ministeriö osallistui vuonna 2021 yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittävän laajapohjaisen parlamentaarisen komitean työhön, jossa huomioitiin tasa-arvonäkökulmat osana yhdenvertaisuustarkastelua. Parlamentaarinen komitea jätti mietintönsä marraskuussa 2021 esittäen velvoittavan kutsuntapäivän järjestämistä koko ikäluokalle.

Komitea arvioi, että yhteinen kutsunpäivä antaisi nuorille nykyistä laajemmat tiedot ja valmiudet täyttää maanpuolustusvelvollisuus. Ministeriö on asettanut poikkihallinnollisen työryhmän, jonka tehtävänä on tarkemmin selvittää ja suunnitella kutsuntojen laajentamista komitean tavoitetilan mukaisesti. Työryhmä selvittää kutsuntojen kehittämisen vaikutukset lainsäädäntöön sekä viranomaisten vastuisiin, toimintaan ja resursseihin. Työryhmän toimikausi on 1.9.2022–30.9.2023.

Hallituskauden aikana valmistellaan myös neljäs kansallinen Naiset, rauha ja turvallisuus-toimintaohjelma, jonka puitteissa on kehitetty erilaisia keinoja naisten aseman parantamiseksi konflikteissa ja rauhanneuvotteluissa. Valmistelussa huomioidaan erityisesti nykyisestä toimintaohjelmasta laadittavan loppuarviointiraportin huomiot vaikuttavuudesta toimintaohjelmassa mainittujen tavoitteiden ja 1325-päätöslauselmaperheen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta. Lisäksi tasa-arvo-osaamista lisätään yleisesti ministeriössä ja puolustusministeriön hallinnonalalla koulutuksen avulla. Tasa-arvo huomioidaan myös avainprosesseissa, kuten budjetoinnissa ja säädösvalmistelussa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioille on asetettu tavoitteita myös hallinnonalan vastuullisuusraportoinnissa.

Työtyytyväisyyskyselyn mukaan miesten (4,14) ja naisten (3,76) työtyytyväisyyden välillä on ministeriössä yhä tilastollisesti merkittävä ero (0,38 yksikköä), mikä huomioidaan tasa-arvon parantamisen jatkotoimenpiteissä. Naisten työtyytyväisyys on laskenut kyselyn kaikissa pääkohdissa. Eniten laskua on pääkohdassa esimiestyö- ja johtaminen (-0,28). Naisten osalta kokonaistyötyytyväisyydessä laskua oli 0,20 yksikköä. Miesten työtyytyväisyydessä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2021 verrattuna lukuun ottamatta palkkauspääkohtaa (-0,24). Kokonaistyötyytyväisyys miesten vastaajaryhmässä on edelleen erinomaisella tasolla.

Edellisen vuoden tavoin naisten antama arvio jokaisessa pääkohdassa on miesten antama arviota pienempi. Viidessä kohdassa ero asettuu välille 0,22–0,39 yksikköä. Kolmessa kohdassa ero asettuu jopa välille 0,43–0,49 yksikköä. Suurimmillaan ero on pääkohdassa ”Työyhteisön toimintakulttuuri” (ero 0,49 yksikköä) ja pienimmillään pääkohdassa ”Palkkaus” (ero 0,22 yksikköä). Naisten ja miesten tyytyväisyyden ero näkyy myös lähes kaikissa alakysymyksissä. Naiset antoivat ainoastaan yhteen kysymykseen paremman arvion kuin miehet. Kysymys oli ”Työskentelyvälineet ja tulokellinen työskentely” (ero 0,07 yksikköä). Suurimmillaan naisten ja miesten antamien arvioiden ero oli alakysymyksissä ”Ihmisten yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössäni” (0,63 yksikköä) ja ”Johdon onnistuminen työyhteisön töiden organisoinnissa” (0,58 yksikköä).

Positiivisena asiana voidaan kuitenkin todeta, että kysymyksessä sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta työyhteisössä naisten antama arvio oli nyt 3,97. Tulos on noussut edellisestä vuodesta 0,02 yksikköä. Myös edellisenä vuonna suunta oli nouseva.

Työpaikan vaihtoaikeissa on miesten (29 %) ja naisten (8 %) välillä melko suuri ero. Vaihtoaikeet aiheutuvat pääosin halusta kehittää omaa osaamista tai muusta nimeämättömästä syyistä. Kaksi naisvastaajaa ilmoitti kyselyssä työpaikanvaihtohalukkuutensa syyksi tyytymättömyyden nykyiseen työpaikkaan. Miesten arviot (8,58) omasta työhyvinvoinnista ovat naisten arvioita (7,95) parempia.

1.5.4 Kulttuuri- ja liikuntatoimen tuki

Ministeriö tuki henkilöstön omaehtoista kulttuuri- ja liikuntatoimintaa tarjoamallaan Smartum-palvelulla. Covid-19-pandemiatilanteesta johtuen osa yhteisistä aktiviteeteista jouduttiin edelleen perumaan.

1.5.5 Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämistä jatkettiin edellisten vuosien tapaan korostamalla esimiehen ja alaisen yhteistyötä ja sitoutumista osaamisen kehittämiseen. Kehittymissuunnitelmassa tulee kiinnittää huomiota suunnitelmallisuuteen ja kehittymissuunnitelman tekemiseen pitkälle ajanjaksolle huomioiden kouluttautuminen. Henkilökierto nostettiin esille osaamisen kehittämisen välineenä.

Osaamisen kehittämisen lyhyen tähtäimen painopistealueeksi nostettiin etätöön lisääntymisen vaikutuksen huomioiminen osaamisen kehittämisessä sekä etätööhön liittyen tietoturvallisuus- ja tietosuojat. Yleistä virkamiesosaamisen kehittämistä pidettiin yhä tärkeänä jatkuvana prosessina. Virkamiesosaamisen kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi vuonna 2022 kehityskeskusteluihin tuotiin eOppivassa suoritettaviksi kurseiksi Virkamiesetiikka käytännössä sekä Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -kurssit. Kurssien suorittamisen velvoittaminen ennen kehityskeskustelua lisäsi eOppivan ja sen kurssien tunnettavuutta. Verkossa suoritettavien kurssien merkityksen arvioitiin edelleen korostuvan nykyisessä hybridityössä.

Henkilökierto nähdään osana strategista osaamisen kehittämistä. Ministeriössä käynnistettiin vuonna 2022 pilottihanke, jonka tavoitteena on helpottaa ja edistää henkilökiertoa ministeriön ja Puolustusvoimien välillä. Tavoitteena on myös suunnitelmallisuuden lisääminen sekä reagointi nopeisiin henkilöstötarpeisiin. Pilotoinnin yhteydessä ministeriö liittyi Puolustusvoimien siviilihenkilöstön keskitettyyn seuraajasuunnitteluun (SIVKES). Kehityskeskusteluissa ministeriön virkamiesten käyttöön annettiin Puolustusvoimien siviilihenkilöstön kattava tehtävätaulukko ja vastaavasti Puolustusvoimien siviilihenkilöstön tietoon saatettiin puolustusministeriön tehtävätaulukko. Virkamiehillä oli mahdollisuus ilmaista kiinnostuksensa puolustushallinnon siviilitehtäviin. Kiinnostukset koottiin yhteen ja raportit toimitettiin puolustusministeriön ja Puolustusvoimien henkilöstösuunnittelusta vastaavien käyttöön.

Koulutuksiin osallistuneiden määrä väheni 18 henkilöllä (-15 %). Ministeriön henkilöstöstä noin 68 prosenttia osallistui johonkin koulutukseen. Koulutuspäiviä oli jonkin verran vähemmän kuin edellisellä vuonna (-8 %). Koulutuspäivien määrään on vielä viime vuonna vaikuttanut koulutustapahtumien peruminen covid-19-pandemian vuoksi. Kiristynyt tilanne turvallisuus- ja toimintaympäristössä sekä Nato-jäsenyyden valmistelut ovat vaatineet henkilöstöltä niin paljon työpanosta, että koulutuksiin osallistumien ei ole ollut mahdollista samalla tavoin kuin aikaisempina vuosina. Koulutuspäivien määrä henkilötövuotta kohti kuitenkin pysyi lähes muuttumattomana ollen 2,1 päivää henkilötövuotta kohden. Välittömät koulutuskustannukset olivat suunnilleen edellisten vuosien tasolla (-4 %). Koulutuksiin osallistuneista henkilöistä 40 oli miehiä ja 61 naisia. Miehillä oli 139 koulutuspäivää ja naisilla 163 koulutuspäivää, mikä vastaa naisten ja miesten suhteellista määrää koko henkilöstöstä.

Taulukko 26. Osaamisen kehittämisen tunnusluvut

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021–2022
Henkilöstökoulutuspäivät yht.	314	329	302	-8
Koulutukseen osallistuneet	115	119	101	-15
Henkilöstökoulutus (pv/htv)	2,3	2,3	2,1	-9
Koulutuskustannukset (euroa/htv)	453	470	452	-4

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ministeriöllä oli varainhoitovuonna käytettävissä määrärahoja eri momenteilla yhteensä 63,080 milj. euroa (ml. arvonlisäveromenot).

Momentin 27.01.01 (Puolustusministeriön toimintamenot) määrärahaa oli käytettävissä yhteensä 23,914 milj. euroa. Tästä oli vuoden 2022 toimintamenomäärärahaa 16,586 milj. euroa ja vuoden 2021 siirtomäärärahaa 7,328 milj. euroa. Toimintamenomäärarahasta oli käytettävissä henkilöstön palkkausmenoihin 12,797 milj. euroa ja muihin menoihin 11,117 milj. euroa. Momentille myönnettiin toisessa lisätalousarviossa lisäystä 128 000 euroa valtion sopimusratkaisusta aiheutuviin palkkausten tarkistuksiin ja momentilta vähennettiin neljännessä lisätalousarviossa 84 000 euroa siirtoa momentille 24.01.01 (Ulkoasiainhallinnon toimintamenot) Suomen erityisedustustossa Natossa toimivan puolustushallinnon erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin.

Neljännessä lisätalousarviossa puolustusministeriön hallinnonalan pääluokan (27.) osastoon (01.) Puolustuspolitiikka ja hallinto hyväksyttiin uusi momentti 27.01.66 (Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet), jonka määrärahaa saa käyttää kansallisten ja kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten maksuosuuksien ja rahoitusavustusten maksamiseen. Momentille myönnettiin 30,000 milj. euroa määrärahaa.

Strategisten hankkeiden ohjelmalla oli käytettävissä Laivue 2020 -hankkeen ja PV ERP -hankkeen ulkoiseen laadunvarmistukseen momentille 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) myönnettyä määrärahaa 300 000 euroa ja vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa 113 274 euroa. Monitoimihävittäjähankkeen ulkoiseen laadunvarmistukseen oli käytettävissä vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa momentilla 27.10.19 (Monitoimihävittäjien hankinta) 203 971 euroa.

Vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa myönnettiin momentille 27.10.50 (Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen) 4,972 milj. euroa kiinteää määrärahaa. Toisessa lisätalousarviossa määrärahaa lisättiin 3,163 milj. euroa. Neljännessä lisätalousarviossa momentilta vähennettiin 175 000 euroa siirtoa momentille 27.10.18 aiheutuen vapaaehtoiseen maanpuolustukseen tehdyistä lakimuutoksista, jotka mahdollistivat Puolustusvoimien aseiden ja ampumatarvikkeiden käytön MPK:n koulutuksessa. Lisätalousarvioissa tehtyjen muutosten jälkeen määrärahaa oli käytettävissä valtionavustuksiin yhteensä 7,960 milj. euroa.

Taulukko 27. Rahoituksen rakenne (pl. alv-menot) (1 000 euroa)

	Käytettävissä 2020	Käytettävissä 2021	Käytettävissä 2022
Puolustusministeriön toimintamenot	21 224	23 484	23 914
Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	145	-	-
Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	-	-	30 000
Puolustusmateriaalihankinnat	322	384	413
Monitoimihävittäjien hankinta	400	1 842	204
Suomen EU-puheenjohtajuus	9	-	-
Osaamisen kehittäminen	7	-	-
Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen	3 652	4 708	7 960
Yhteensä	25 759	30 418	62 491

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Momentille 12.27.99 (Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot) kertyi tuloja 3,649 milj. euroa pääosin Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyjen mukaisista korkotuotoista. Momentti sisälsi myös yhteensä 55 857 euroa takaisinperittyjä ja palautettuja valtionavustuksia.

Momentille 13.03.01 (Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot) kertyi tuloja 2 961 euroa Aktia Pankki Oyj:n A-osakkeista.

Ministeriöllä oli käytettävissä määrärahoja yhteensä 63,080 milj. euroa (ml. arvonlisäveromenot). Merkittävin osa rahoituksesta muodostui toimintamenomäärärahasta ja momentille 27.01.66 (Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet) myönnetystä rahoituksesta. Vuodelle 2022 myönnettyä ja vuodelta 2021 siirtynyttä toimintamenomäärärahaa oli käytettävissä yhteensä 23,914 milj. euroa ja momentille 27.01.66 myönnettyä rahoitusta oli 30,000 milj. euroa. Määrärahoja käytettiin yhteensä 26,010 milj. euroa, joka sisältää arvonlisäveromenoja 0,589 milj. euroa.

Toimintamenomäärärahaa oli vuonna 2022 käytettävissä yhteensä 23,914 milj. euroa ja toimintamenomäärärahan käyttö oli 17,868 milj. euroa, joka oli 1,712 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Seuraavalle vuodelle siirtyi yhteensä 6,046 milj. euroa, joka oli 1,282 milj. euroa vähemmän kuin edelliseltä vuodelta vuodelle 2022 siirtynyt erä. Tutkimushankkeista sidottuna siirtyi 1,450 milj. euroa hankkeiden jaksotuksista johtuen. Muut sidottuna siirtyneet erät olivat arvoltaan vähäisiä.

Ministeriön henkilöstön virkapalkat ja palkkiot on pääosin maksettu talousarviotililtä 27.01.01.1 (Puolustusministeriön henkilöstön palkat). Virkapalkkoja on kirjattu myös vuodelta 2021 siirtyneeseen määrärahaan talousarviotilille 4.21.27.01.01.2 (Muut toimintamenot). Henkilöstön virkapalkkoihin ja palkkioihin sekä ulkopuolisten palkkioihin on käytetty toimintamenomäärärahaa yhteensä 11,772 milj. euroa ja muihin menoihin on käytetty 6,906 milj. euroa. Palkkakirjausten muutokset ovat nähtävissä talousarvion toteutumalaskelmassa ja tilinpäätöksen liitteessä yksi.

Neljännessä lisätalousarviossa hyväksyttiin uusi momentti 27.01.66, jolle myönnettiin määrärahaa 30,000 milj. euroa. Määrärahan käyttö ei toteutunut vuonna 2022 ja momentin määräraha siirtyi kokonaisuudessa seuraavalle vuodelle.

Ministeriöllä oli käytettävissä strategisten hankkeiden ulkoiseen laadunvarmistuksen menoihin momentin 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) myönnettyä määrärahaa 300 000 euroa ja vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa 113 274 euroa sekä momentin 27.10.19 (Monitoimihävittäjien hankinta) vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa

203 971 euroa. Momentin 27.10.18 määrärahaa käytettiin 194 688 euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 218 586 euroa. Momentin 27.10.19 määrärahaa käytettiin 199 012 euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 4 958 euroa.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen osoitettiin kiinteää määrärahaa 7,960 milj. euroa, josta käytettiin 7,159 milj. euroa kokonaisuudessaan valtionavustuksiin seuraavasti: Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle 6,591 milj. euroa, Maanpuolustuksen Tuki ry:lle 328 000 euroa, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry:lle 120 000 euroa ja Suomen Rauhanturvaajaliitolle ry:lle 120 000 euroa. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen valtionavustusta vähennettiin vuoden 2022 aikana noin miljoonalla eurolla alkuperäisestä määrästä.

Ministeriön kirjanpitoyksiköllä ei ole ollut käytössään valtuuksia.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Ministeriön tuotto- ja kululaskelma osoittaa kulujäämää 22,494 milj. euroa (2021: 23,649 milj. euroa). Kulujäämä väheni edelliseen vuoteen verrattuna 1,115 milj. euroa, mikä johtui pääosin Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyjen mukaisista korkotuotoista. Valtionavustusten siirtomenot kasvoivat 2,395 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Tuotot

Toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 206 641 euroa. Tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 22 087 euroa.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 176 830 euroa (2021: 160 090 euroa). Ne kertyivät pääosin puolustustarvikkeiden maastavienti- ja siirtoluvista sekä ulkomaalaisomistuksen kiinteistönhankinnan luvista perityistä maksuista. Maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot kasvoivat noin 10 prosenttia. Lupia EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten ostajien kiinteistökauppoihin myönnettiin huomattavasti edellisvuotta enemmän.

Vuokria ja käyttökorvauksia perittiin 7 109 euroa, joka oli hieman aikaisempaa vuotta vähemmän (-8 %). Perittyjen vuokrien ja käyttökorvauksien määrä pysyi edelleen vähäisenä.

Muut toiminnat tuotot olivat 22 702 euroa ja ne kertyivät EU-neuvoston matkakorvauksista (valtionhallinnon sisäiset yhteistoiminnan kustannusten korvaukset).

Kulut

Toiminnan kulut olivat yhteensä 18,600 milj. euroa (2021: 18,348 milj. euroa) kasvaen 252 684 euroa (+1 %) edelliseen varainhoitovuoteen verrattuna.

Aineisiin tarvikkeisiin ja tavaroihin käytettiin yhteensä 157 503 euroa (+18 %).

Toiminnan kulujen suurin erä olivat henkilöstökulut 11,954 milj. euroa (sisältää lomapalkkavelan muutoksen). Kasvua edelliseen vuoteen oli 0,315 milj. euroa (+3 %), joka aiheutui pääosin uusista tehtävistä sekä valtion sopimusratkaisuun perustuvasta yleiskorotuksesta.

Ministeriön vuokratulot nousivat 28 809 euroa (+98 %). Vuokratulot olivat pääosin muita tilavuokria, koska valtioneuvoston hallintoyksikkö (VNHY) vastaa ministeriön toimitilavuokratuloista. Vuokratulujen nousuun edellisvuoteen verrattuna vaikutti seminaarien ja muiden tilaisuuksien järjestäminen enenevässä määrin läsnäolotilaisuuksina.

Palvelujen ostot olivat 4,268 milj. euroa. Ne vähenivät 1,093 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna (-20 %). Palveluiden ostojen suurin kuluerä olivat asiantuntija- ja tutkimuspalvelut 2,292 milj. euroa (+54 %), jonka suurin kuluerä oli tutkimushankkeisiin liittyvät maksatukset (1,425 milj. euroa). Luvussa 1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet kerrotaan tarkemmin Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan rahoittamien hankkeiden lukumäärät ja toimikauden teemat.

Ostopalveluiden käytön toiseksi suurin kuluerä olivat muut palvelut 0,538 milj. euroa. Strategisten hankkeiden ulkoiseen laadunvarmistukseen käytettiin ulkopuolisia palveluita 294 080 euroa.

Toiminnan muut kulut olivat yhteensä 2,163 milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,978 milj. euroa (+82 %). Muiden kulujen suurin kuluerä olivat matkakulut (sis. matkustuspalvelut, kilometrikorvaukset ja päivärahat), jotka nousivat merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Matkustaminen palautui normaalille tasolle covid-19-pandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten poistuttua. Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutos edellytti lisääntyvää matkustamista erityisesti puolustusyhteistyöhön ja Nato-jäsenyyden valmisteluun liittyen. Matkakulut olivat 1,241 milj. euroa ja ne nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,935 milj. euroa (+305 %).

Toiseksi suurin muiden kulujen kuluerä olivat jäsenmaksut, joita maksettiin 0,896 milj. euroa, josta suurin osa oli jäsenmaksuja ulkomaille (0,882 milj. euroa). Jäsenmaksut ulkomaille koskivat räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön Munitions Safety Information Analysis Center -maksua (MSIAC -maksu) 88 000 euroa, EU:n

satelliittikeskuksen maksuosuutta (SATCEN-maksu) 138 031 euroa (+10 %) sekä Euroopan puolustusviraston European Defence Agency -jäsenmaksua (EDA-jäsenmaksu) 0,656 milj. euroa (+4 %).

Ministeriö ei tehnyt vuonna 2022 poistoja. Vastaavasti vuonna 2021 poistoja ei tehty. Käyttöomaisuudesta tehdään vuosittain suunnitelman mukaiset tasapoistot.

Rahoitustuotot olivat yhteensä 3,584 milj. euroa (16 189 euroa vuonna 2021) ja ne kertyivät enimmäkseen FMS-maksujärjestelyn mukaisista korkotuotoista. Korkotuottojen määrän huomattava kasvu edelliseen vuoteen verrattuna nosti rahoitustuottoja.

Ministeriöllä ei ollut varainhoitovuonna muita satunnaisia tuottoja.

Siirtotalouden kulut olivat 7,103 milj. euroa (2021: 4,708 milj. euroa) ja ne olivat kokonaisuudessaan maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen myönnettyjä avustuksia. Myönnettyjen valtionavustusten määrän nousu näkyy kasvuna ministeriön siirtotalouden kuluissa.

Ministeriön tuotannontekijöiden hankintamenoista suorittaman arvonlisävero oli 0,580 milj. euroa. Arvonlisäveroa perittiin 288 euroa.

1.6.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma oli 3,801 milj. euroa, joka oli 3,620 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo pysyi edellisen vuoden tasolla. Aineellisten hyödykkeiden käyttöomaisuus sisältää lahjoitetut taide-esineet sekä osakeyhtiöiden osakkeet.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus kasvoi 3,620 milj. eurolla. Muutos aiheutuu Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyjen mukaisista 3,581 milj. euron korkosaamisista sekä normaaleista tilinpäätösjaksoista.

Vastattavaa

Pääoman siirrot olivat nettomääräisesti 25,956 milj. euroa ja ne olivat lähes edellisen vuoden tasolla.

Ministeriöllä oli varainhoitovuoden lopussa taseessa seurattavia lahjoitettuja varoja 4 000 euroa. Kyseessä ovat Maanpuolustuksen kannatussäätiön puolustusministeriön virkamiehille luovutettavien stipendien rahoittamiseen myöntämän apurahan varat.

Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi 157 249 eurolla 4,389 milj. euroon. Ostovelat olivat yhteensä 1,551 milj. euroa ollen lähes samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset ja edelleen tilitettävät erät olivat yhteensä 0,523 milj. euroa. Edelleen tilitettävät erät ovat pääosin vuoden 2022 joulukuun työnantajasuorituksia ja eläkemaksuja.

Siirtovelat kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 137 488 euroa. Lomapalkkavelka kasvoi edellisestä vuodesta 136 307 euroa. Lomapalkkavelka koostuu varainhoitovuoden päättyessä maksamattomista lomapalkkaveloista, lomarahhoista ja pitämättömistä säästövapaista sekä niiden sivukuluista. Lomapalkkavelan määrä sivukuluineen oli vuoden lopussa yhteensä 2,309 milj. euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma on ministeriön johdon kannanotto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta ja johdon näkemys vuoden 2022 toiminnasta.

Lausuma

Lausumassa on tarkasteltu ja analysoitu sisäisen valvonnan arviointikehikon kysymyksiin perustuen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja kehittämistarpeita.

Ministeriön sisäinen valvonta on järjestetty talousarviolain 24 b §:n mukaisesti ja toteutetaan talousarvioasetuksen 69 §:ssä määritellyllä tavalla. Yleiset määräykset sisäisestä valvonnasta on annettu ministeriön taloussäännössä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeissa (2021) on määritelty niiden tehtävät, vastuut ja menettelyt. Sisäistä valvontaa tukeva sisäinen tarkastus on toteutettu kohdennettuina teematarkastuksina ostopalvelumallin mukaisesti.

Tarkastelu arviointikehikon avulla

Arvioinnissa on käytetty Valtiovarain controller -toiminnon suositusta sisäisen valvonnan arviointikehikoksi. Numeeriset yleisarviot ovat kehikon kysymysten numeeristen arvioiden keskiarvoja. Arviointiasteikko on seuraava ja arviointi suoritettiin puolen numeron tarkkuudella:

1: Sisäinen valvonta ei ole asianmukaisesti järjestetty ja/tai sitä ei ole.

2: Sisäinen valvonta ei kaikilta osin ole asianmukaisesti järjestetty tai siihen sisältyy olennaisia puutteita.

3: Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty, yksittäisiä puutteita havaittu.

4: Sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty, toiminnassa ei ole havaittu puutteita.

Kehikossa käytetyt osa-alueet ja periaatteet sekä numeeriset arvioinnit ovat lausuman lopussa. Sisäisen valvonnan tila on pysynyt lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Ohjausympäristö

Suomen turvallisuusympäristö muuttui perustavanlaatuisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. Turvallisuuspoliittisen uudelleenarvioinnin seurauksena Suomi on hakenut Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä. Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyyden hakeminen ovat vaikuttaneet kokonaisvaltaisesti ministeriön toimintaan kuluneena vuonna. Ministeriöön on perustettu väliaikainen Nato-toimisto tukemaan ministeriötä jäsenyyteen valmistautumisessa.

Ministeriö on edelleen sopeuttanut toimintaansa tarvittavilta osin covid-19-pandemian aiheuttamiin rajoituksiin muun muassa etätyöskentelyllä. Ministeriön toiminta on jatkunut ilman vakavia häiriöitä.

Ministeriön työilmapiiri on asettunut nykyiselle erittäin hyvälle tasolle, vaikkakin kuluneena vuonna työtyytyväisyys hieman laski. Kokonaistyytyväisyysindeksi oli 3,94. Vuosi on ollut haastava ministeriön toiminnalle ja työntekijöille. Turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia, mikä on heijastunut kasvaneeseen työkuormaan ja henkilöstön vaihtuvuuteen. Tämän voi arvioida vaikuttaneen jonkin verran työtyytyväisyyden kokonaistulokseen. Työhyvinvointiin on kiinnitetty erityistä huomiota ja työterveyshuollon kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä.

Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutoksen sekä Nato-jäsenyyden edellyttämä henkilöstömäärän kasvattaminen on aloitettu asteittain. Samalla muutostarpeeseen on pyritty vastaamaan sisäisin tehtäväjärjestelyin. Myös osaamisen kehittämiseen sekä kurssitarjonnan kasvattamiseen on panostettu. Ministeriön henkilötyövuosikertymä kasvoi noin neljällä henkilötyövuodella. Vuoden aikana ministeriössä työskenteli 15 korkeakoulu- tai ammattikorkeakouluharjoittelijaa. Naton järjestämille kansainvälisille kursseille hyväksyttiin ministeriön henkilöstöä merkittävästi aiempaa enemmän.

Ministeriön ja virkamiesten toimintaa säätelevät ohjeistukset ovat pääosin ajan tasalla, muun muassa taloussääntö on päivitetty. Yleisen virkamiesosaamisen vahvistaminen ja ohjeiden tunnistaminen osaksi päivittäistä työskentelyä on jatkuvaa kouluttautumista. Merkittäviä puutteita ei ole havaittu. Keskeistä on, että ministeriön johto ja esimiehet ovat puuttuneet havaittuihin epäkohtiin. Työjärjestykseen ei varainhoitovuonna ole tehty muutoksia.

Toimitilaratkaisuiden pääpaino on ollut Nato-jäsenyyden edellyttämässä muutoksissa. Kasvavan henkilömäärän sijoittaminen nykyisiin tiloihin on aiheuttanut muutoksia työpisteiden ja henkilöstön sijoitteluun. Nykyisen etätyömallin vaikutusta toimitilojen käyttöön ei vielä ole pystytty arvioimaan. Jokaiselle virkamiehelle on kuitenkin pystytty osoittamaan työpiste.

Tietoturvallisuudessa erityistä huomiota on kiinnitetty Nato-jäsenyyden edellyttämien tietoturvallisten yhteyksien ja tiedonhallinnan valmisteluun. Tämä edellyttää yhteistyötä ja toimenpiteitä valtioneuvosto- ja valtionhallintotasolla.

VAHVA-järjestelmä on osittain kehittänyt tiedonkulkua ministeriössä ja ministeriöiden välillä. Kuluneena vuonna EU-asioiden käsittely on siirtynyt VAHVA-järjestelmään. Järjestelmän käyttäjäystävällisyys ja tekniset ongelmat, erityisesti salassa pidettävän tiedon käsittelemiseen liittyen, koetaan kuitenkin edelleen laajalti haasteellisena.

Riskien arviointi

Ministeriön toiminnan ja talouden suunnittelussa ja seurannassa noudatetaan valtionhallinnon ohjeistusta. Varainhoitovuonna tulosohtauksen kokonaisuudessa on otettu huomioon puolustushallinnon määrärahojen vahvistaminen ja vaikutukset asetetuille tulostavoitteille sekä Nato-jäsenyyteen valmistautuminen. Tulosohtaukselle virastolle asetetaan vuosittaisissa tulossopimuksissa laadullisia ja määrällisiä tavoitteita, joita Puolustusvoimien osalta on tarkennettu erillisellä perusteasiakirjalla. Hallinnonalan tulostavoitteiden saavuttamista seurataan ministeriössä suoritettavana itsearviointina hallituksen vuosikertomukseen.

Kokonaisvaltaista riskienhallintaa on jatkettu päivitetyn riskihallintaohjeen mukaan riskienhallintaohjelmistoa hyödyntäen. Ministeriön riskienhallintatyöryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Riskienhallinnan tilasta on raportoitu kansliapäällikön johtoryhmälle.

Riskienhallintaa on kehitetty merkittävästi aikaisempina vuosina. Kuluneena vuonna painopisteenä on ollut toteuttaa riskienhallintaa vakiintuneiden menettelyjen mukaisesti. Riskienhallintajärjestelmän käyttöä on laajennettu yksiköissä. Jatkotyössä arvioidaan valtioneuvostotasaisen riskienhallintatyön kehitys ja sen vaikutus ministeriön riskienhallintaan.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteet ja kontrollit ovat sisäänrakennettuina päivittäisessä esimiestyössä ja prosesseissa ja ne toteutuvat virkavastuulla. Strategisten hankkeiden seuranta-, valvonta- ja raportointijärjestelmiin on kiinnitetty erityistä huomioita niiden merkittävyyden vuoksi. Tätä toteutetaan sisäisin järjestelyin, ulkoisen laadunvarmistuksen tuella ja Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksella.

Ministeriössä ei ole havaittu vuonna 2022 valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin ja toimintaan liittyviä epäilyjä väärinkäytöksiä tai rikoksia. Huomiota on kiinnitetty virkamiesten esteellisyyteen sekä luottamus- ja sivutoimien hoitamisen etiikkaan virkamiesnäkökulmasta.

Taloushallinnossa kontrollien arvioidaan toimivan hyvin. Ministeriöllä ei ole käytössä vaarallisia työyhdistelmiä. Sähköisen tilaus- ja laskujen käsittelyjärjestelmän (Handi) käyttöä laskutuksen automaatiotason nostamiseksi on jatkettu.

Tiedonhallintalain toimeenpanon yhteydessä on jatkettu tiedonhallinnan vastuiden tarkentamista sekä tietovarantoihin ja tietojärjestelmiin liittyviä vastuita. Muutosvaikutusten arviointi tehtiin yhdestä hankkeesta. Käyttöoikeuksien myöntämiseen ja hallintaan on otettu käyttöön valtioneuvoston yhteinen Avain-järjestelmä. Tietoturvallisuuden hallintamallin kehittämistä jatkettiin.

Tieto ja viestintä

Hallinnonalan tietokonseptin toimeenpano jatkuu. Tiedolla johtamisen kypsyysanalyysi käynnistettiin. Tiedonhallintamallin sisältöä on päivitetty ja sen ylläpitämiseksi on laadittu hallintamalli.

Ministeriön sisäisessä tiedonkulussa hyödynnetään johtoryhmiä, ministeriön päivystysjärjestelmää, osastojen ja yksiköiden kokouksia, henkilöstöinfoja, sähköpostia sekä Kampus-intranettiä. Henkilöstön puolivuositteiset infotilaisuudet ovat vahvistaneet tiedonkulkua.

Mediaviestintä toimii vakiintuneen käytännön mukaisesti. Kulunut vuosi on ollut poikkeuksellinen myös ministeriön ulkoisessa viestinnässä. Kansainvälisen median yhteydenotot ja haastattelupyynnöt ovat moninkertaistuneet vuoden aikana. Viestintää sosiaalisen median kanavissa on kasvatettu entisestään ja eri kanavien seuraajamäärät ovat nousseet.

Seurantatoimenpiteet

Toiminnan ja talouden seuranta on osa johtamista ja toiminnanohjausta ja se tukee ministeriön johdon tietotarpeita. Sisäisen tarkastuksen ostopalvelumalli ja kohdennetut teematarkastukset ovat osa tehokasta sisäistä valvontaa. Tarkastussuosistusten perusteella tehtävät toimenpiteet kirjataan selkeästi, mikä edesauttaa niiden järjestelmällisempää toimeenpanoa. Varainhoitovuonna tehtiin sisäiset tarkastukset tiedonhallintalain toimeenpanosta ja viestinnästä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on aloittanut tarkastuksen Ukrainalle annetusta materiaalituesta.

Seurantatoimenpiteitä ovat myös Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastukset, hallinnonalan laillisuusvalvonta ja riskienhallinta.

Taulukko 28. Käytetyt arviointikehikon osa-alueet, periaatteet ja arvioinnit.

Osa-alue	Periaate	Arviointi 2022
Ohjausympäristö	1. Viraston johto edistää esimerkillään ja vaatimuksillaan rehellisyyttä ja valtion arvojen mukaista toimintaa.	3,5
	2. Viraston ylin johto arvioi itsenäisesti ja objektiivisesti alaisensa johdon/linjajohdon onnistumista sisäisen valvonnan pitämisessä toimivana ja vaikuttavana.	3,5
	3. Viraston rakenne on selkeä ja se tukee tuloksekasta toimintaa.	3,0
	4. Virasto osoittaa sitoutumisensa tavoitteisiinsa palkkaamalla päteviä työntekijöitä, kehittämällä heitä ja viraston houkuttelevuutta työnantajana.	3,5
	5. Viraston henkilöstö tuntee vastuunsa sisäisestä valvonnasta ja pystyy osoittamaan huolehtineensa siitä.	3,0
Riskien arviointi	6. Virasto määrittelee tavoitteensa riittävän selkeästi, jotta tavoitteisiin liittyvät riskit voidaan tunnistaa ja arvioida.	3,5
	7. Virasto tunnistaa tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä kaikilla organisaatiotasoilla ja analysoi niitä, jotta riskien hallintakeinoista voidaan päättää.	3,5
	8. Virasto ottaa huomioon väärinkäytösten mahdollisuuden arvioidessaan tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä.	2,5
	9. Virasto tunnistaa ja arvioi muutoksia, jotka voivat vaikuttaa olennaisesti sisäiseen valvontaan.	3,5
Valvontatoimenpiteet	10. Virasto kehittää valvontatoimenpiteitä, jotka auttavat hallitsemaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä ja saattamaan ne hyväksyttävälle tasolle.	3,0
	11. Virasto valitsee ja kehittää yleisiä teknologioihin kohdistuvia valvontatoimenpiteitä, jotka tukevat tavoitteiden saavuttamista.	3,0
	12. Virasto noudattaa hyvän hallinnon periaatteita. Valvontatoimenpiteet tukevat ja varmistavat hyvän hallinnon toteutumisen.	3,0
Tieto ja viestintä	13. Virasto hankkii tai tuottaa ja käyttää olennaista ja laadukasta tietoa tukeakseen ohjaus- ja johtamisjärjestelmän toimivuutta.	3,5
	14. Virasto viestii sisäisesti tietoa, mukaan lukien ohjaus- ja johtamisjärjestelmän tavoitteet ja vastuut, mikä on välttämätöntä sisäisen valvonnan toimivuuden tukemiseksi.	3,5
	15. Virasto viestii ulkoisten sidosryhmien kanssa asioista, jotka vaikuttavat ohjaus- ja johtamisjärjestelmän toimivuuteen.	3,5
Seurantatoimenpiteet	16. Virasto valitsee, kehittää ja tekee jatkuvia ja/tai erillisiä arviointeja varmentaa sisäisen valvonnan osa-alueiden olemassaolon ja toimivuuden.	3,5
	17. Virasto arvioi sisäistä valvontaa ajantasaisesti ja viestii siinä ilmenneistä puutteista ja/tai toimimattomuudesta osapuolille, jotka ovat vastuussa korjaavien toimenpiteiden toteuttamisesta sekä tarvittaessa johdolle.	3,0

1.8 Arviointien tulokset

Ministeriössä toteutettiin kaksi sisäistä tarkastusta, jotka KPMG Oy Ab teki ostopalvelumallin mukaisesti. Tiedonhallintalain vaatimusten täytäntöönpanoa koskevassa tarkastuksessa arvioitiin, miten vuonna 2020 voimaan tulleen julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (tiedonhallintalaki) vaatimuksia on toteutettu. Tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella annettiin suosituksia muun muassa vastuiden määrittelystä, tiedonhallinnan koulutuksista sekä asioiden ja asiakirjojen käsittelyn valvonnasta.

Viestintätarkastuksessa arvioitiin ministeriön ulkoista ja sisäistä viestintää muun muassa ohjeistuksen, organisoinnin ja sisäisen koordinoinnin näkökulmasta. Tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella annettiin suosituksia muun muassa viestinnän suunnittelusta ja viestintäkanavista, haastaviin viestintätilanteisiin vastaamisesta ja sosiaalisen median käytöstä.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Ministeriö ei ole valtionapuviranomaisena tehnyt tutkintapyyntöjä esitutkintaviranomaisille vuonna 2022.

Ministeriössä ei ole havaittu muita valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin liittyviä epäilyjä väärinkäytöksiä tai rikoksia.

1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriössä ei ole havaittu valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin liittyviä epäilyjä virheitä tai väärinkäytöksiä vuonna 2022.

1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriön vuonna 2021 toteuttamassa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) tositason tarkastuksessa todennettiin virheellisesti kohdennettuja tositteita yhteisarvoltaan 43 773 euroa. Virheellisyydet kohdistuivat perinnän, rahoituksen, oikeudenkäynnin ja viestinnän kuluihin. Tähän perustuen ministeriö valtionapuviranomaisena teki osittaisen takaisinperintäpäätöksen MPK:ltä. Takaisinperintäpäätös oli yhteisarvoltaan 49 109 euroa (sisältäen koron), jonka MPK maksoi ministeriölle vuonna 2022.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	0,00	288	288,00	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	0,00	288	288,00	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	20 993,32	3 649 271	3 649 270,68	0,00	100
12.27.99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	20 993,32	3 649 271	3 649 270,68	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	5 075,52	2 961	2 960,72	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	5 075,52	2 961	2 960,72	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	26 068,84	3 652 519	3 652 519,40	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio–Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	23 917 633,27	55 435 220	18 398 565,34	36 235 388,92	54 633 954,26	801 266,00	7 644 973,29	54 530 973,29	18 261 787,55	36 269 185,74
27.01.01.	Puolustusministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	16 515 000,00	16 586 000	10 540 358,84	6 045 641,16	16 586 000,00	0,00	7 327 728,86	23 913 728,86	17 868 087,70	6 045 641,16
	27.01.01.1. Puolustusministeriön henkilöstön palkat (KPY)	11 693 000,00	11 678 000	9 157 966,94	2 520 033,06	11 678 000,00	0,00	1 118 658,86	12 796 658,86	10 276 625,80	2 520 033,06
	27.01.01.2. Muut toimintamenot (KPY)	4 822 000,00	4 908 000	1 382 391,90	3 525 608,10	4 908 000,00	0,00	6 209 070,00	11 117 070,00	7 591 461,90	3 525 608,10
27.01.29.	Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	794 633,27	589 220	589 220,26		589 220,26	0,00				
27.01.66.	Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)		30 000 000		30 000 000,00	30 000 000,00	0,00		30 000 000,00		30 000 000,00
27.10.18.	Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)	300 000,00	300 000	110 252,24	189 747,76	300 000,00	0,00	113 273,87	413 273,87	194 687,55	218 586,32
	27.10.18.2. Muut puolustusmateriaalihankinnat (EK) (enintään)	300 000,00	300 000	110 252,24	189 747,76	300 000,00	0,00	113 273,87	413 273,87	194 687,55	218 586,32
27.10.19.	Monitoimihävittäjien hankinta (nettob) (siirtomääräraha 5 v)	1 600 000,00		0,00		0,00	0,00	203 970,56	203 970,56	199 012,30	4 958,26
	27.10.19.2. Monihävittäjien hankinnan muu rahoitus (EK) (enintään)	1 600 000,00		0,00		0,00	0,00	203 970,56	203 970,56	199 012,30	4 958,26
27.10.50.	Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	4 708 000,00	7 960 000	7 158 734,00		7 158 734,00	801 266,00				
Määrärahatilit yhteensä		23 917 633,27	55 435 220	18 398 565,34	36 235 388,92	54 633 954,26	801 266,00	7 644 973,29	54 530 973,29	18 261 787,55	36 269 185,74

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022–31.12.2022		1.1.2021–31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	176 830,00		160 090,00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	7 108,50		7 713,50	
Muut toiminnan tuotot	<u>22 702,37</u>	206 640,87	<u>16 750,62</u>	184 554,12
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	157 502,98		133 971,14	
Henkilöstökulut	11 953 750,20		11 638 322,30	
Vuokrat	58 260,85		29 452,00	
Palvelujen ostot	4 267 734,85		5 360 611,53	
Muut kulut	<u>2 163 156,29</u>	<u>-18 600 405,17</u>	<u>1 185 363,98</u>	<u>-18 347 720,95</u>
JÄÄMÄ I		-18 393 764,30		-18 163 166,83
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 583 572,73		16 188,57	
Rahoituskulut	<u>-63,01</u>	3 583 509,72	<u>-19,52</u>	16 169,05
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>1 111,77</u>	<u>1 111,77</u>
JÄÄMÄ II		-14 810 254,58		-18 145 886,01
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille	<u>7 102 876,85</u>	<u>-7 102 876,85</u>	<u>4 708 000,00</u>	<u>-4 708 000,00</u>
JÄÄMÄ III		-21 913 131,43		-22 853 886,01
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	288,00		0,00	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-580 686,37</u>	<u>-580 398,37</u>	<u>-794 633,27</u>	<u>-794 633,27</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-22 493 529,80</u>		<u>-23 648 519,28</u>

4 Tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>43 676,14</u>	43 676,14	<u>43 676,14</u>	43 676,14
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>39 652,50</u>	<u>39 652,50</u>	<u>39 652,50</u>	<u>39 652,50</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		83 328,64		83 328,64
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	18 460,50		26 935,00	
Siirtosaamiset	3 604 569,38		23 532,08	
Muut lyhytaikaiset saamiset	8 798,13		10 835,63	
Ennakkomaksut	<u>86 086,97</u>	3 717 914,98	<u>36 927,40</u>	98 230,11
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-393,75</u>	<u>-393,75</u>	<u>-389,39</u>	<u>-389,39</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ		3 717 521,23		97 840,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>3 800 849,87</u>		<u>181 169,36</u>

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	1 816 746 539,78		1 816 746 539,78	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 820 797 142,52		-1 819 946 253,62	
Pääoman siirrot	25 955 961,63		22 797 630,38	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-22 493 529,80</u>	-588 170,91	<u>-23 648 519,28</u>	-4 050 602,74
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	1 551 128,33		1 537 512,53	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	288 929,65		288 657,60	
Edelleen tilitettävät erät	233 825,55		231 953,15	
Siirtovelat	2 311 137,25		2 173 648,82	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 000,00</u>	<u>4 389 020,78</u>	<u>0,00</u>	<u>4 231 772,10</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		4 389 020,78		4 231 772,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>3 800 849,87</u>		<u>181 169,36</u>

5 Liitteet

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjettia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Toimintaympäristön muutokseen liittyvän koulutustarpeen kasvusta ja tästä aiheutuneen resurssitarpeen johdosta eduskunta päätti momentin 27.10.50 (Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen) määrärahan lisäämisestä 3,2 milj. eurolla. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa uudistettiin lakimuutoksella (656/2022), jonka johdosta momentilta 27.10.50 (Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen) siirrettiin yhteensä 175 000 euroa momentille 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) käytettäväksi Puolustusvoimien varaamiin patruunatarpeisiin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammuntoihin.

Puolustusministeriön henkilöstön virkapalkat ja palkkiot on budjetoitu talousarvion tilille 27.01.01.1 (Puolustusministeriön henkilöstön palkat). Maksettuja virkapalkkoja on kirjattu myös talousarvion tilille 27.01.01.2 (Muut toimintamenot). Palkkakirjausten muutokset näkyvät talousarvion toteutumalaskelmassa.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa puolustusministeriön hallinnonalan pääluokan (27.) osastoon (01.) Puolustuspolitiikka ja hallinto uuden momentin 27.01.66 Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, jonka määrärahaa saa käyttää kansallisten ja kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten maksuosuuksien ja rahoitusavustusten maksamiseen.

Momentti 27.10.19 (Monitoimihävittäjien hankinta) on nettobudjetoitu vuodesta 2021 alkaen.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset suomen rahaksi.

Valuutta USD, kurssi 1,0618 / 31.12.2022

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotuseriaatteen ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämien sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Puolustusministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Puolustusministeriöllä ei ole ilmoitettavia tietoja.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa.

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä on kirjattu FMS-menettelyn mukaisista maksujärjestelyistä johtuvia korkotuloja 3 580 538 euroa. Vuonna 2021 korkotuloja kirjattiin 11 057 euroa ja maksujärjestelyistä johtuvia ylijääneiden varojen palautuksia ei ollut.

6. Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Puolustusministeriöllä ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.01.01. Puolustusministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	16 691 840,62		10 729 309,51		16 774 950,67				18 072 872,57	
	Bruttotulot	176 840,62		188 950,67		188 950,67				204 784,87	
	Nettomenot	16 515 000,00	16 586 000	10 540 358,84	6 045 641,16	16 586 000,00	0,00	7 327 728,86	23 913 728,86	17 868 087,70	6 045 641,16
27.10.19. Monitoimihävittäjien hankinta (nettob) (siirtomääräraha 5 v)	Bruttomenot	1 600 000,00		0,00		0,00				199 012,30	
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	1 600 000,00		0,00		0,00	0,00	203 970,56	203 970,56	199 012,30	4 958,26

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 4.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	10 002 502,05	9 786 726,74
Palkat ja palkkiot	9 895 489,96	9 696 806,14
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	107 012,09	89 920,60
Henkilösivukulut	1 951 248,15	1 851 595,56
Eläkekulut	1 692 366,23	1 606 379,77
Muut henkilösivukulut	258 881,92	245 215,79
Yhteensä	11 953 750,20	11 638 322,30
Johdon palkat ja palkkiot, josta	632 355,34	550 712,11
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 840,00	2 960,00
Johto	960,00	960,00
Muu henkilöstö	1 880,00	2 000,00

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

	2022	2021	Muutos 2022–2021
Rahoitustuotot			
Korot euromääräisistä saamisista	73,72	56,01	17,71
Korot valuuttamääräisistä saamisista	3 580 538,29	11 057,04	3 569 481,25
Osingot	2 960,72	5 075,52	-2 114,80
Rahoitustuotot yhteensä	3 583 572,73	16 188,57	3 567 384,16
Rahoituskulut			
Korot euromääräisistä veloista	63,01	19,52	43,49
Rahoituskulut yhteensä	63,01	19,52	43,49
Netto	3 583 509,72	16 169,05	3 567 340,67

Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit								
	31.12.2022						31.12.2021	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osin- got	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		54 033,14	39 652,50			2 960,72	64 924,36	39 652,50
Aktia Bank	5 287	54 033,14	39 652,50			2 960,72	64 924,36	39 652,50
Osakkeet ja osuudet yhteensä		54 033,14	39 652,50			2 960,72	64 924,36	39 652,50

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 12.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15 Velan muutokset

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Puolustusministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 18.

6 Allekirjoitus

Puolustusministeriön tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 24. helmikuuta 2023.

Puolustusministeri Mikko Savola

Kansliapäällikkö Esa Pulkkinen

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

www.defmin.fi

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Eteläinen Makasiinikatu 8
PL 31, 00131 HELSINKI
Puhelin: 0295 16001 (vaihde)

ISBN: 978-951-663-237-0 PDF
ISSN: 2489-3951 PDF